

Vlaamse
overheid

13

Wat mogen we nog
van ons pensioen
verwachten?

Het ongelooflijke
verhaal van Wali

Re-integratie helpt
collega's weer aan de slag

ELS STUBBE (60) VAN HET DEPARTEMENT CJSM

“Ik sta er weer”

9+1
innovatieve
ideeën

Vlaanderen
is energie

**Een goedkoper
energiecontract?**

Doe de V-test®

vtest.be

Geen internet? Bel gratis 1700
Kies 3 | Andere vragen

Na een haastige ochtend schuiven de liftdeuren voor me open. De gezellige geur van verse koffie komt me tegemoet. Enkele collega's maken een praatje terwijl ze met hun lege kop aan de pruttelende koffiemachine wachten. Ze wensen me uitbundig goeiemorgen. Terwijl ik vrolijk teruggroet, struikel ik bijna over het karretje van de collega die een nieuwe lading koffie brengt.

Of zo ging het vroeger toch. Vandaag kruipt alleen de mufte geur van vast-tapijt in mijn neus als ik uit de lift stap. De oude, trouwe thermoskan heeft plaatsgemaakt voor een hippe koffieautomaat. Vanuit de koffiehoeke klinkt alleen nog een robotachtig gezoem als iemand een kop vult. Het karretje staat nooit meer in de weg.

Nooit gedacht dat ik die oude thermoskan nog zou missen. Hoe vaak heb ik niet gevloekt omdat die weer eens leeg achtergelaten was door een collega die nog snel de laatste koffie had getapt, maar geen tijd had gehad om verse te zetten. Of omdat iemand maar twee in plaats van drie schepjes koffie had gebruikt, zodat we weer slootwater moesten drinken.

Aan koffie raak je blijkbaar niet zomaar. En zeker niet aan die van een ambtenaar. Dat is een hele cultuur van minstens vijftig jaar die je omgooit. Een instituut. Van dames die de cafeïne tot bij je bureau rolden in lang vervlogen tijden, ging het naar zelf gebrouwen koffie zoals thuis. En nu moeten we het doen met oploskoffie na een druk op de knop. Efficiënter, maar samen met de persoonlijke touch verdwijnt ook authenticiteit. Om het betaalbaar te houden, wordt alles afgeroomd. Niet alleen de koffie.

Vorige week vonden we een mail met het nieuws dat we voor al onze personeelsvragen voortaan terecht kunnen op een algemeen nummer. De rechtstreekse lijn naar Regine en Nena maakt plaats voor de callcentraanpak-met-veel-geduld-voor-dispatching à la Telenet of Belgacom. Diezelfde dag, toen ik een bananenschil wilde weggooien, belandde die pats op de grond omdat het vuilnisbakje naast mijn bureau was verdwenen. Weggehaald. We moeten nu zelf naar het afvaleiland om ons vuilnis te sorteren. Dus ook geen gesprekjes meer met Jeanine of Elly over de kinderen.

Soms mis ik die kleine menselijke puntjes in de dag. Misschien zie ik het te zwart. En zijn we te lang verwend geweest. Het kan allemaal efficiënter, daar wil ik niet omheen. Maar als je alles stript en afroomt, heb je uiteindelijk alleen nog slappe koffie. Of iets wat daarvoor zou moeten doorgaan.

Ik kijk dus uit naar de plannen die de grote koffiebaas me vertelde (zie p. 10). Na de zomer krijgen we in enkele gebouwen heuse koffiebars. Met echte koffie uit handen van echte collega-barista's. Net als hij hoop ik dat samen met het aroma van echte bonen, ook de gezelligheid weer binnenkomt.

“Als je alles afroomt, heb je alleen nog slappe koffie. Of wat daarvoor moet doorgaan”

Leen De Dycker, hoofdredacteur,

www.twitter.com/leendedycker

Leen

Groeimee.be
over opvoeden gesproken

Groeimee.be is een website voor iedereen die bezig is met het opvoeden van kinderen. Je vindt hier informatie over opvoeden, een weerspiegeling van de meest actuele thema's over opvoeden en een overzicht van wat er te doen is rond opvoedingsondersteuning in je regio.

Voor het beantwoorden van opvoedingsvragen werkt **Groeimee.be** samen met de Opvoedingslijn.

Het is nooit de rustigste zaadcel die het haalt

Zeker lezen

10

NAAR EEN NIEUWE KOFFIECULTUUR

“Koffie was de meest efficiënte besparing”

12

WERKSTUDENT WALI OVER ZIJN VLUCHT UIT AFGHANISTAN

“Eén ding heb ik geleerd: ik moet in mezelf geloven”

28

SCHATTEN VAN VLAANDEREN

Hoog tussen de bomen in het touwenparcours van Bloso in Hofstade

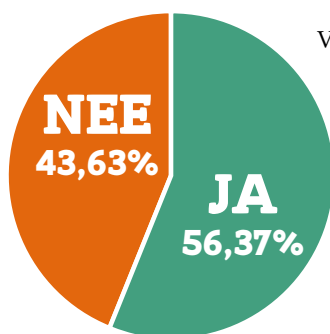
13

INHOUD

Nr. 53

3	Edito van hoofdredacteur Leen
5	Inhoud
6	Samengevat
10	“Koffie was de meest efficiënte besparing”
12	Werkstudent Wali over zijn vlucht uit Afghanistan
15	Innovatiewedstrijd: 10 creatieve collega's
18	Hoe gezond is de Vlaamse ambtenaar?
22	Nieuwe jonge topambtenaren Filip Boelaert en Helmer Rooze
26	De zesde staatshervorming: één jaar later
28	Schatten van Vlaanderen Hoog tussen de bomen
30	Re-integratie
35	FLANDERSshop van Toerisme Vlaanderen
36	Passie voor vogels en vleermuizen
38	Hoe ver staan de pensioenhervormingen?
40	De job van voorlichter Annie Demeyere
44	In de bloemetjes
46	Win
48	Bij de burens
49	Strip door Simon Spruyt
50	Puzzel
51	Column: Maarten
52	Lezers aan het woord
55	Gezegd

44% voelt zich niet gewaardeerd

Voelt u zich voldoende gewaardeerd op het werk? Dat vroegen we in ons vorige nummer. Een kleine meerderheid antwoordt ja, maar het aandeel nee-stemmers is toch schrikbarend hoog. De besparingen worden geregeld met de vinger gewezen als achterliggende oorzaak, net als het feit dat politici alleen negatief over ambtenaren spreken. De specifieke klachten van collega's op B-niveau vallen ook hier op: de relatief lage beloning in vergelijking met niveau A en het gebrek aan vertrouwen van A-collega's blijven een pijnpunt.

REACTIES

JA

Mijn teamchef geeft de nodige feedback en blijft in ons geloven.

Waardering begint bij jezelf en bij je naaste collega's. De bloemetjes vanuit de ivoren toren zijn minder persoonlijk.

Ik merk dat mijn mening aanvaard en geregeld ook gevolgd wordt.

Mensen uit mijn omgeving staan er vaak van te kijken hoe professioneel de opvolging, evaluatie en waardering bij de Vlaamse overheid verlopen.

NEE

Als je iets goed doet, wordt er niets gezegd. Als je iets fout doet daarentegen wel.

Er wordt veel flexibiliteit gevraagd van de lagere niveaus zonder enige appreciatie van het leidinggevende kader.

Ik heb het gevoel dat 50-plussers binnen de Vlaamse overheid een verloren generatie zijn.

Te veel veranderingen in korte tijd: het menselijke aspect wordt totaal bedolven.

Opmerkelijk

We kregen ook verschillende reacties van nieuwe collega's die door de zesde staatshervorming naar de Vlaamse overheid zijn overgekomen. Zij klagen dat ze na maanden nog steeds geen duidelijkheid hebben over hun loon en werkomstandigheden. "We hebben het gevoel niet gehoord te worden", zeggen ze.

NIEUWE POLL

STEM EN WIN

Kunt u 's avonds het werk achter u laten?

Sommigen laten alle besognes van het werk achter zich als ze naar huis gaan. De deur van het kantoor of de werkplaats gaat dicht, en meteen is ook het werk uit hun hoofd verdwenen. Bij anderen blijven alle werkzaamheden, projecten en to-do's nog uren of dagen in hun hoofd rondspelen. Wat niet altijd bevorderlijk is voor een goed gezinsleven en voor een goede nachtrust. Voor de 'flexwerkers' is de grens nog moeilijker te trekken, zeker als ze geregeld thuis nog werk afhandelen. Laptop, tablet en smartphone liggen altijd binnen handbereik om binnenkomende mails te checken.

Hoe zit dat met u? Laat u het werk achter u als u naar huis vertrekt? Of blijft u ermee bezig?

Vertel het in onze poll en geef uw mening op www.vlaanderen.be/13. In de volgende editie kunt u de resultaten lezen. Wie zijn stem laat horen, maakt kans op een aankoopcheque van 20 euro. U kunt stemmen tot en met 15 juli 2015.

“Eindelijk lunchen in het groen”

Lunchen in de binnentuin van het Brusselse Boudewijngebouw is sinds april aangenamer geworden dankzij zestig collega's, Roos Van Acker en het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Ze offerden drie middag-pauzes op om enkele bakken aan te planten en een bijenhotel te bouwen.

“De tuin van het Boudewijngebouw lag er al jaren verwilderd bij”, vertelt Jasperina Deforce van LNE. “Onze actie *30 dagen meer groen* was het ideale moment om daar verandering in te brengen. In plaats van een beroep te doen op een dure tuinaannemer hebben we zestig collega's gezocht die in de tuin wilden komen wroeten. Tijdens de laatste middag hielp Roos Van Acker, meter van onze actie, verticale tuintjes te maken van de paletten waar de potgrond op had gelegen.”

Bijenhotel

Dirk Demeyere van het Agentschap voor Natuur en Bos, die van opleiding tuinarchitect is, zorgde voor het tuinplan. “Dirk koos voor planten die bijen en vlinders lokken, zoals kattenstaart, blauwe ooievaarsbek, koekoeksbloem, lampenpoetersgras ...”, gaat Jasperina verder. “Want we bouwden

ook een heus bijenhotel. Mensen die buiten lunchen, hoeven zich geen zorgen te maken: zo'n hotel trekt solitaire bijen aan en die steken niet.”

Is er een tuin in de buurt van uw werkplek die u ecologisch wil opknappen? Jasperina helpt u graag op weg (jasperina.deforce@lne.vlaanderen.be).

TRENDY SPORTEN OP 17 SEPTEMBER

Yoga en kubb met collega's

“Nieuwe sporten en klassiekers die je in groep of alleen kunt beoefenen: dat blijft het recept voor onze jaarlijkse sportdag”, vertelt Bloso-medewerker Joost De Ville, die de sportdag mee organiseert. “We spelen in op trends, zoals yoga en kubb. In de fitnesszaal en het zwembad zijn er nieuwigheden zoals XCO, een workout voor buik en rug met een aluminium buis, en aqua combat, een mix van karate en kickboxing onder water.”

Lees alles over de sportdag in de folder bij deze 13 en op www.bloso.be/sportdagvoorambtenaren. Gepensioneerden en collega's van De Lijn kunnen jammer genoeg niet deelnemen. Zij verzorgen immers een dienstverlening die niet onderbroken kan worden.

Uw sportdagervaringen delen?

Dat kan op www.facebook.be/sportdagvoorambtenaren.

Op de VUB-campus in Brussel kan je terecht voor de toernooien en meer dan veertig sporten.

Minder voedsel weggegooid

We verspillen minder voedsel dan in 2012. Dat blijkt uit een recente voedselverliesmeting van Het Facilitair Bedrijf in de restaurants van het Brusselse Consciencegebouw en het VAC Gent. De opvallendste vaststellingen op een rijtje.

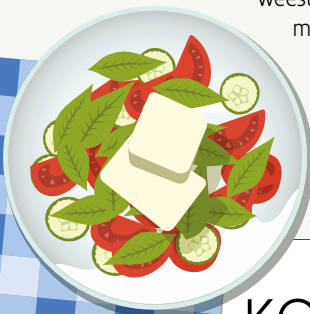
SOEP van 5380 liter naar 3322 liter

Er wordt in het restaurant van het Consciencegebouw elk jaar 2058 liter soep (38%) minder weggegoten dan in 2012. De klanten laten nog steeds ongeveer evenveel soep staan, maar in de keuken blijft er minder over. Dat komt omdat de cateringcollega's de hoeveelheid soep die ze maken beter aanpassen aan de verkoopcijfers. Is het een drukke of een kalme dag? Gaat het om een populaire soep of niet? Zo wordt er meer tomatensoep gemaakt dan vissoep.

VAST VOEDSEL van 15231 kg naar 12473 kg

Van de hoofdschotels en de broodjes wordt er in het restaurant van het Consciencegebouw 2758 kg (18%) minder weggegooid. Ook hier hebben de keukens de hoeveelheid die ze maken aangepast. Er wordt 28% minder saladbar weggegooid dan in 2012. Dit blijft een aandachtspunt, omdat alles uit de saladbar na de middag moet weggegooid worden. Voedsel dat in contact is geweest met klanten, mag immers niet opnieuw gebruikt worden.

ZELFBE- DIENING

Zelfbediening zorgt ervoor dat klanten minder laten staan. Dat blijkt uit de resultaten van het VAC Gent, waar collega's zelf groenten en aardappelen nemen.

De doelstelling om tegen 2020 de voedselverliezen te doen dalen met 15% is intussen ruimschoots gehaald. Tegen 2025 mikt Het Facilitair Bedrijf op 20% minder voedselverlies.

KOFFIE van 87 000 liter naar 0 liter

Door de komst van de koffieautomaten is het aantal liter koffie dat elk jaar na vergaderingen moet worden weggegoten in alle restaurants van Het Facilitair Bedrijf, herleid van 87 000 liter naar 0. Meer over het hoe en waarom van de automaten, leest u op p. 10.

13 zomer- zoektocht in Lier

Vier kilometer kuieren door de stad en ondertussen vragen oplossen. Het kan deze zomer in Lier met de enige echte 13-zomerzoektocht, zoals elk jaar bedacht door collega Yves Decuypere van het Agentschap voor Natuur en Bos. "Lier, dat is Lierke Plezierke, Felix Timmermans en Pallieter. Uiteraard ontbreken ook de Zimmertoren en het begijnhof niet op ons pad. Zoveel klassiekers op wandelafstand van elkaar. Niet te missen dus!"

Ook deelnemen? Surf naar www.vlaanderen.be/13 voor de routebeschrijving. Bezorg ons uiterlijk op 11 september 2015 uw antwoorden en maak zo kans op een boekenbon van 100 euro.

EXTRA: Op de website van 13 leest u de Lier-tips van redacteur en *local* Veerle.

© Toerisme Lier

Meer info vindt u op www.bestuurszaken.be/resultaten-voedselverliesmeting

Achter de schermen van de vakantieopvang

© Lieven Van Assche

Vrolijke kinderen, van top tot teen verklede monitoren en een geweldige locatie om te spelen, dat is wat 13 te zien kreeg toen de collega's van het Agentschap Overheidspersoneel (AgO) enkele ouders en onze redacteur meenamen achter de schermen van de opvanglocaties in Woluwe (Brussel) en Gent om te tonen hoe het er achter de schermen aan toe gaat. Sinds AgO samenwerkt met

TopVakantie lopen er immers vaak vragen binnen van nieuwsgierige ouders.

Op www.vlaanderen.be/13 kunt u meekijken en lezen hoe de dag van uw kind verloopt.

Inschrijven voor de maand augustus kan trouwens nog via www.bestuurszaken.be/vakantieopvang.

Nieuwe vacaturesite

Op zoek naar een nieuwe uitdaging? Vrienden of familie die graag voor de Vlaamse overheid zouden werken? Vanaf nu vindt u alle vacatures op www.werkenvoorvlaanderen.be. Ook voor alle informatie over loopbaanmogelijkheden, sociale en financiële voordelen, salaris, opleidingskansen ... kunt u terecht op de website, die gemaakt werd door de collega's van het Agentschap Overheidspersoneel.

TELEX

... **Spreekbuis**, het meldpunt voor welzijn en integriteit op het werk, kunt u **voortaan van 9 tot 17 uur bellen, en niet langer tot 19 uur**. U komt terecht bij de collega's van de Gemeenschappelijke Dienst voor Preventie en Bescherming (GDPB) die Spreekbuis nu bemannen, en niet langer bij een externe firma. Bel het gratis nummer 0800 92 5 93 of mail naar spreekbuis@vlaanderen.be. ... **De collega's van het Agentschap Wegen en Verkeer hebben de voorbije winter 41 350 ton zout gestrooid op de Vlaamse gewest- en autosnelwegen**. Dat is maar liefst 32 304 ton meer dan het jaar ervoor. ... **Jobadvertenties van de Vlaamse overheid bevatten voortaan geen m/v meer**. Volgens diversiteitsambtenaar Alona Lyubayeva maakt het voor de Vlaamse overheid niet uit of iemand een man of een vrouw is, of zich niet tot een van die twee categorieën rekent. Talent is belangrijker dan geslacht, afkomst, leeftijd, geardheid, handicap of chronische ziektes. ... **De dienstverlening van de vzw Sociale Dienst voor het Overheidspersoneel is uitgebreid naar bijna de hele Vlaamse overheid**. Daardoor zijn de regio's herverdeeld, en hebben heel wat collega's een nieuwe maatschappelijk assistent gekregen. Bovendien organiseert de Sociale Dienst nu elke maand 47 zitdagen in plaats van 19. Meer info vindt u op de website www2.vlaanderen.be/socialedienst. ... **De Plantentuin van Meise moet opnieuw wereldtop worden**. Daarom investeert Vlaanderen er de komende twaalf jaar bijna 100 miljoen euro in.

NAAR EEN NIEUWE KOFFIECULTUUR

Frank Geets, administrateur-generaal van Het Facilitair Bedrijf vindt persoonlijk de cappuccino uit de machine lekkerder dan thermoskoffie.

“Koffie was de meest efficiënte besparing”

Sinds eind vorig jaar drinken de collega's in de grote gebouwen van Het Facilitair Bedrijf koffie uit de automaat. 'Niet lekker', klagen misnoegde koffieliefhebbers. 'Ongezond', klinkt het bij anderen. 'Eindelijk keuze', zeggen de voorstanders. Onze koffie was begin juni zelfs aanleiding voor een parlementaire vraag. 13 verzamelde alle vragen en legde ze voor aan de grote koffiebaas Frank Geets, administrateur-generaal van Het Facilitair Bedrijf.

LEEN DE DYCKER · FOTO JONAS ROSENS

Veel collega's klagen dat de koffie uit de automaat naar oploskoffie smaakt en de bereidingen te zoet zijn. Wat vindt u zelf van uw koffie?

GEETS: "Zelf vind ik deze koffie veel lekkerder dan die uit de thermossen, alleen al door de keuze aan bereidingen die je hebt. Zo drink ik graag een cappuccino. Maar bon, over smaak valt niet te twisten. Dat zie ik thuis ook: mijn vrouw lust andere koffie dan ik en dus hebben we twee koffiemachines aangeschaft. Dat kunnen we hier natuurlijk niet doen (*lacht*). We hebben wel automaten overwogen met versgemalen koffie. Die zouden helaas niet alleen duurder zijn, maar ook veel meer lawaai maken en meer tijd vragen per koffie. Wat de suiker betreft, die kun je zelf aanpassen. Al staat de standaard voor de meeste collega's misschien iets te hoog ingesteld, zeker bij de theebe-reiding. Na een evaluatie deze zomer kan dat aangepast worden."

Mensen zijn ook bezorgd over lactose in de koffie- en thee-bereidingen, een probleem voor allergische collega's. En we hoorden al klachten over maag- en hoofdpijn.

GEETS: "Maag- en hoofdpijnlachten hebben wij nog niet ontvangen, maar ik neem ook die klachten ernstig. De vraag is natuurlijk of de nieuwe koffie de oorzaak is van die klachten. In de kruidentheebereiding die in het begin aangeboden werd, zat inderdaad lactose. Die thee hebben we vervangen door citroenthee die volledig lactosevrij is. In de koffiebereidingen met melk zit er natuurlijk wel lactose."

Bij de vergaderzalen staan grotere koffieautomaten met wegwerpbekers. Niet erg duurzaam voor een overheid die toch een voorbeeldfunctie heeft. Een bezorgd parlementslid heeft daarover zelfs een officiële vraag gesteld. Wat was jullie antwoord?

GEETS: "Eerst en vooral zijn die bekercy recycleerbaar, en je kunt je afvragen of het gebruik van koffiemokken veel

duurzamer is. Als je het bekijkt vanaf het productieproces van mokken tot en met het water en afwasmiddel dat nodig is om ze schoon te maken, is dat niet zo zeker. Bovendien mag je gerust je eigen koffiekop meenemen naar de automaat. Aan de vergaderzalen hebben we voor bekercy gekozen omdat we zo kunnen besparen op afruim- en afwasuren."

Klinkt als een zeer economisch verhaal. Terwijl koffie net een van de gezellige dingen was op de werkvloer. 'In tijden van besparingen pakken ze ons nu ook onze kop zelf gezette koffie af', hoor je wel eens. Hebben jullie die reactie onderschat?

GEETS: "Als je iets nieuws invoert, komt er altijd reactie. Dat hadden we bij deze vernieuwing ook verwacht. Maar ik hoop dat er ook collega's zijn die de automaten als een verbetering zien, door de uitgebreide keuze die je nu hebt. Maar zoals ik al zei, over smaak valt niet te twisten. Bovendien moesten we keuzes maken. In ons agentschap moeten we naar 10% minder personeelsleden, terwijl we een dienstverlenend agentschap zijn. Op onthaal valt niet te besparen en ik denk niet dat de collega's blij zouden zijn als we de toiletten minder zouden gaan poetsen. Besparen op koffie was dus de meest efficiënte besparing, met zo min mogelijk impact voor onze klanten."

Is dat de enige reden?

GEETS: "Deze aanpak past ook in de nieuwe invulling van onze cateringopdracht. Denk maar aan het nieuwe broodjesaanbod, het feit dat je overal warm kunt eten, de extra desserts in de restaurants ... En belangrijk voor de echte koffieliefhebbers: na de zomer komt er in het Boudewijn- en het Ellipsgebouw in Brussel een echte koffiebar. Die gaan we ook met eigen personeel bemannen, dus een aantal cateringcollega's krijgen daar een nieuwe taak. Daar zul je het aanbod van de betere koffiezaken terugvinden. Met volwaardige, versgemalen bonenkoffie."

"Op onthaal valt niet te besparen en ik denk niet dat de collega's blij zouden zijn als we de toiletten minder zouden gaan poetsen"

Frank Geets

Van zelf koffie zetten en koffiedames die propere thermossen rondbrachten naar een andere gezelligheid in de koffiebar bij de collega-barista's. Een nieuwe cultuur?

GEETS: "We hopen inderdaad dat er door die koffiebars een nieuwe dynamiek komt. Het zou een ontmoetingsplaats kunnen worden waar collega's elkaar spontaan tegen het lijf lopen. Of waar je geregeld met iemand afsprekt of informeel overlegt. We hebben dat al in andere organisaties en bedrijven gezien. Een nieuw soort gezelligheid en netwerkgelegenheid zeg maar."

Deze zomer volgt een bevestiging en een evaluatie van de koffieautomaten. Op basis daarvan kan het aanbod worden bijgesteld.

Alleen nog digitaal betalen in personeelsrestaurants

Vanaf 1 juli zult u aan de kassa's in de restaurants van Het Facilitair Bedrijf alleen nog elektronisch kunnen betalen, met maaltijdcheques of bancontact. Zo gaat het sneller vooruit aan de kassa en het is ook veiliger en hygiënischer dan betalen met cashgeld.

“Eén ding heb ik geleerd: ik moet in mezelf geloven”

Sommige collega's dragen verhalen mee die moeilijk te vatten zijn. Werkstudent Wali Sediqi (Toerisme Vlaanderen) is zo iemand. Hij moest als dertienjarige uit Afghanistan wegvluchten en belandde na een afgrijselijke tocht in ons land. Zijn collega's ontdekten zijn verhaal grotendeels na een interview in het VRT-programma *Ieder-een beroemd*. Aan 13 vertelt Wali hoe het hem intussen is vergaan.

KATHLEEN VEREECKEN · FOTO'S JONAS ROOSENS

Het valt meteen op: ze zien Wali graag bij Toerisme Vlaanderen. Diensthoofd Mia Lammens bejegt hem op moederlijke wijze, en zit bemoeiend aan zijn zijde terwijl hij zijn verhaal vertelt. Achttien is hij nu, Wali Sediqi. Een rustige jongen met een zachtmoedige uitstraling, maar met de oogopslag van een man die veel ouder is dan zijn jaren doen vermoeden. Niet verwonderlijk ook, want in die achttien jaar werd hij al zwaarder op de proef gesteld dan de meesten onder ons in een heel leven.

Te gevaarlijk thuis

Wali werd geboren in de Afghaanse hoofdstad Kaboel. Samen met zijn tweelingbroer Ali moest hij al op zijn zevende gaan werken. Naar school gaan, leren lezen, schrijven en rekenen was er niet bij. “Ik werkte bij een kleermaker”, vertelt Wali. “Stoffen aanbrengen, meubels verhuizen, poetsen en nog zoveel meer. Het was echte slavenarbeid. Ik brak er letterlijk mijn vingers mee. Nooit kregen we waardering voor wat we

deden. Als de baas niet tevreden was, sloeg hij ons.”

Wali heeft zijn vader nooit gekend. Maar er was wel een vaderfiguur in zijn leven: zijn oom, een geëngageerde imam, die zich het lot van anderen erg aantrok.

“Hij sprak zich openlijk uit tegen de wreedheden van de taliban, tegen de onderdrukking van vrouwen, tegen geweld. Op een dag, toen ik thuis kwam van het werk, hoorde ik dat talibanstrijders waren binnengevallen en mijn oom ontvoerd hadden. Een paar dagen later namen ze ook mijn tweelingbroer mee.”

Te veel mensen zien doodgaan

Niet lang daarna werd Wali 's nachts wakker gemaakt door zijn zeventienjarige neef. Het was te gevaarlijk geworden in hun land, ze zouden vluchten. Het was het begin van een bijzonder uitputtende en gevaarlijke reis. Weg van Afghanistan, naar een onbekende bestemming.

Alles bij elkaar duurde het een vijftal maanden voor de twee hun bestemming bereikten. Want ze werden meer dan eens opgehouden.

Drugssmokkelaars namen hen gevangen, ze werden gemarteld.

Als Wali vertelt over de gruwelen die hij onderweg heeft meegemaakt, stukt zijn stem. “Ik heb zo veel mensen zien doodgaan. Vooral oude mensen en kleine kinderen. Die zware tocht door de bergen, de mishandelingen, de ontbering: het was te zwaar voor hen. (pauzeert) Ik vind het heel moeilijk om over die dingen te praten. Onderweg ben ik ook mijn neef uit het oog verloren, en kwam ik er helemaal alleen voor te staan. Later hebben we elkaar gelukkig teruggevonden.”

Ups en downs

“Die vlucht was ontzettend moeilijk. Ik had totaal geen vertrouwen in de wereld, in de toekomst. Ik kon me niet voorstellen dat er een plek op de wereld was waar het anders, beter zou zijn dan in Afghanistan. Mijn leven was voorbij, er was niets meer over. Dat gevoel had ik.” En toen was er Europa, eindelijk. Het contrast was groot. “Ik leerde hier in België een wereld kennen waar gedachten vrij zijn, waar vrouwen niet systematisch onderdrukt worden, waar ruimte is voor verschillende culturen en religies en waar iedereen recht van spreken heeft.”

Het zou als een *happy end* kunnen klinken, maar de wonden zijn diep en de verwerking van alle trauma's is nog lang niet achter de rug. “De afgelopen jaren heb ik voortdurend ups en downs gehad. Soms voelde ik me gelukkig, dan weer diep ongelukkig. Alles wat ik heb meegemaakt,

Diensthoofd Mia Lammens en collega-werkstudent Wali Sediqi

blijft hangen. Aan de buitenkant zie ik er misschien gelukkig uit, maar wat hier binnenin zit, laat ik niet gemakkelijk zien. Ik ben nooit alleen. Mijn broer loopt voortdurend met me mee. Bij alles wat ik doe of meemaak, denk ik: wat als hij hier nu ook zou zijn. Maar één ding heb ik geleerd: ik moet in mezelf geloven.”

Heel veel steun

Een tijdlang verbleef Wali bij een pleeggezin, maar omdat hij behoefte had aan extra psychologische ondersteuning, was een groepsverblijf voor jongeren met intensieve begeleiding meer aangewezen. “Ik slaap heel slecht, heb voortdurend nachtmerries. Soms komen de begeleiders me midden in de nacht wakker maken om me te kalmeren. Ik krijg veel steun van de andere jongeren, al

hebben zij natuurlijk ook hun eigen problemen.”

Het klikte meteen

De aanvankelijk ongeschoolde Wali hongerde naar kennis. Hij wilde niets liever dan leren, maar af en toe spelen concentratieproblemen hem parten. En toch heeft hij in vijf jaar tijd een enorme weg afgelegd: hij spreekt Nederlands, kan lezen en schrijven en werkt op dit moment hard om zijn diploma secundair onderwijs te halen. Maar extra centen waren en zijn welkom.

“Twee jaar geleden vroeg het Agentschap Overheidspersoneel aan Toerisme Vlaanderen of we geen leerwerker (*officiële benaming voor een werkstudent, red.*) konden gebruiken”, vertelt diensthoofd Mia Lamens. “We hadden geen idee over

wie het ging, maar we zagen meteen een aantal geschikte werkjes. Pas na onze toezegging kregen we te horen dat het over een jonge Afghaanse vluchteling ging. Wali was amper zestien toen hij hier binnenkwam, en eigenlijk klikte het meteen tussen hem en de collega's. Zijn hele verhaal kenden we toen nog niet. Het is ook niet iets waar je zomaar naar vraagt. Langzaam maar zeker vertelde hij stukjes. Het hele verhaal kregen we pas te horen vorig jaar toen hij voor *Iedereen beroemd* werd geïnterviewd in de trein.”

Wali is ondertussen helemaal ingewerkt in allerlei ondersteunende taken, en springt af en toe bij op andere diensten. Hij stuurt de binnenkomende vragen om advies door naar de juiste collega, helpt op beurzen, voert gegevens in in rapporten ... “We zijn heel tevreden over hem”, zegt Mia. Wali glimlacht verlegen. “Maar ja, dat is zo,” vervolgt Mia, “je bent heel sociaal en je doet alles met de glimlach.”

“Door vriendelijk te zijn maak ik het voor mezelf ook aangenaam”, reageert Wali.

Woorden vinden

Hoe goed geïntegreerd Wali inmiddels ook is, de garantie dat hij hier zal mogen blijven, heeft hij niet. Het geeft onzekerheid, maar toch praat hij over de dromen die hij voor het eerst durft te koesteren.

“Misschien word ik dokter of kine-sist, verpleger of maatschappelijk werker: ik weet het nog niet. Ik weet alleen dit: ik wil nuttig zijn voor de samenleving, mensen helpen en bij elkaar brengen. Dat is enorm belangrijk voor mij. Op dit moment volg ik avondles Nederlands om de taal echt grondig te leren. Ik heb het nog moeilijk om bepaalde zaken onder woorden te brengen. Als ik het Nederlands grondig beheers, zal ik misschien eindelijk de woorden vinden om uit te drukken wat ik denk en voel.”

“Ik wil nuttig zijn voor de maatschappij, mensen helpen en hen bij elkaar brengen.”

BRAM FAEMS WINT INNOVATIEWEDSTRIJD
MET IK-APP EN MAG NAAR SILICON VALLEY

9+1

creatieve collega's

Een app die mensen de juiste info geeft op het juiste moment. Met dat idee won collega Bram Faems (Departement Onderwijs en Vorming) de Silicon Valleywedstrijd van de Vlaamse Dienstenintegrator. "Ooit het gevoel gehad van 'had ik het maar geweten'? Bij een premie waar je blijkbaar recht op had of omdat je net te laat was om ouderschapsverlof aan te vragen ... Dat wil ik met deze app de wereld uit helpen." Het is een van de vele ideeën die collega's blijken te hebben en die de innovatieve kracht van de Vlaamse overheid toont. Of die ideeën ook werkelijkheid worden, is een andere kwestie.

VEERLE VAN DEN BROECK · FOTO: LIEVEN VAN ASSCHE

"Nooit meer: had ik dat maar geweten"

IK, de juiste informatie op het juiste moment is de werktitel van het project van Bram. De gebruiker vult zijn gegevens in en op basis daarvan geeft de app de nodige informatie op het moment dat die voor jou relevant is. "Vul je bijvoorbeeld de geboortedatum van je kind in, dan krijg je een bericht als het tijd is om je kind in een kleuterschool in te schrijven, plus een link naar een lijst met scholen in de buurt."

Op voorhand

Bram werkt voor het webplatform Klascement van het Departement Onderwijs en Vorming, maar deed de inspiratie voor zijn app op toen hij nog in het onderwijs stond. "Niet iedereen vindt zijn weg naar de juiste informatie. Wie bijvoorbeeld niet weet dat er een voorangsregeling is om broertjes en zusjes in te schrijven als je kind naar een bepaalde school gaat, gaat ook niet naar die informatie op zoek en eindigt al kamperend voor de school. Toen al liep ik met dit idee rond. Bovendien bespaar je als overheid als je geen vragen hoeft te beant-

woorden en mensen op voorhand kunt informeren."

Opnieuw

De uitwerking van het idee vroeg veel meer tijd. Bram begon enkele keren opnieuw. "Soms maak je keuzes, die achteraf nadelen blijken te hebben. Zo wou ik de app eerst koppelen aan allerlei databanken. Lekker makkelijk, dacht ik. Maar dan bots je op privacyproblemen. Mensen zijn dan misschien minder geneigd om de app te downloaden omdat het de indruk wekt dat de overheid alles van hen weet. En dus ben ik meer voor de Netflixaanpak gegaan. Op basis van de scores die je aan films en series geeft, voorspelt Netflix wat je nog zal boeien. Zo moet IK weten wat jou interesseert nog voor je het zelf beseft."

Sowieso blij

Het is nog niet duidelijk of de app ook echt ontwikkeld zal worden, maar Bram wint alvast een reis naar Silicon Valley in september. Een droom voor een technologiefreak als hij. "Google, HP ... dat is al geweldig, maar als leerkracht ben ik hevige fan van de Khan Academy, pioniers in educatieve filmpjes voor leerlingen. Ik ben dus ontzettend blij dat ik daar langs mag gaan."

Brams idee was niet het enige dat het de burger makkelijker wilde maken. Een overzicht van de andere voorstellen die de top 10 haalden.

Maatwerk onderweg

Drie ideeën willen de burger helpen onderweg. Eén idee is om in de toekomst veel meer gebruik te maken van gegevens uit smartphonesignalen. "Door die signalen te volgen en te analyseren kunnen we verplaatsingspatronen vaststellen die terugkeren", zegt Mark Thoelen van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken. "Als we die informatie combineren met realtimegegevens, kunnen we mensen verkeersinformatie op maat geven, en ook bijvoorbeeld verkeerslichten aanpassen aan de verwachte verkeersstromen."

Auto als bron van informatie

Het voorstel van Eric Kenis van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken ziet het breder: "Een onderdeel van mijn voorstel is toegang tot de (smartphone in) voertuigen zelf, ter aanvulling van onze eigen observaties en metingen. Omgekeerd is het aanreiken van gefilterde informatie, zoals files- taartwaarschuwing of snelheids- en routeadvies in functie van de actuele verkeerssituatie veiliger, effectiever en kostenefficiënter. Zo kunnen we ons ook voorbereiden op het feit dat auto's alsmaar intelligenter worden en straks misschien autonoom gaan rijden."

9 x makkelijker

Instant Meldpunt Wegen

Dirk Eelen van het Agentschap Wegen en Verkeer wil graag een app Meldpunt Wegen: "Een bestuurder die nu een put of een ander probleem op Vlaamse wegen wil melden, moet dat via de site doen. Dat kan dus niet tijdens het rijden. Het voorstel is dan ook om een app te combineren met een soort sleutelhanger. Met één druk op de knop onthoudt de app je locatie. Achteraf kun je dan nog kort wat informatie toevoegen en doorsturen."

Digitale jobcoach

Werklozen digitaal met een app ondersteunen, dat is het idee van Hans Bosschaerts van VDAB. "We hebben een breed gamma aan diensten voor werkzoekenden, zoals coaching, ondersteuning tijdens de zoektocht naar werk en sollicitatietips. Maar daarmee bereiken we niet iedereen. Met deze app zou dat makkelijker, sneller en vanop afstand kunnen."

Mijn burgerboek

Het burgerboek van Marie Kruyffhoofd van het Departement Onderwijs en Vorming is een platform waar elke burger automatisch informatie kan terugvinden over zijn gezondheid,

onderwijsparcours en loopbaan. "Het burgerboek geeft informatie op maat, kent automatisch rechten toe en antwoordt op elke vraag die de burger stelt. Ga je bijvoorbeeld op reis en weet je niet meer of je de juiste inentingen hebt gehad, dan kan je dat in je Burgerboek checken. Of je krijgt automatisch vacatures doorgestuurd op basis van je profiel wanneer je werkloos bent."

Wanneeresda

Ook Elvira Servaes van Het Facilitair Bedrijf ging aan de slag met het idee om de burger nog sneller te informeren en bedacht de Wanneeresda-app. "De app houdt je op de hoogte van de dingen die jij wilt weten. Wanneer moet mijn autobelasting betaald zijn? Wanneer kan ik terecht in het containerpark? Wanneer moet ik de schooltoelage aanvragen?"

Stel uw vraag

www.steluwvraag.vlaanderen zou het webplatform bij uitstek moeten zijn waarop burgers hun vragen aan de Vlaamse overheid kunnen stellen. "Het grote voordeel is dat we als Vlaamse overheid het antwoord maar één keer hoeven te schrijven in plaats van de vraag telkens opnieuw te beantwoorden via chat of telefoon", legt Bart Nelis van het Departement Kanselarij en Bestuur uit. "Op termijn zouden burgers die hun vraag in Google intypen, automatisch onze website met het

antwoord als eerste resultaat te zien moeten krijgen."

Weg met papier

Een webapplicatie waarbij de informatie tussen de magistratuur en de justitiehuizen volledig digitaal uitgewisseld wordt. "De magistratuur geeft ons justitieassistenten de opdracht om advies te verlenen of om verdachten en mensen die vrij zijn onder voorwaarden, te begeleiden bij die opgelegde voorwaarden", zegt Sara Goossens van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. "Al deze verslagen worden op papier en per post overgemaakt, geklasseerd en gearhiveerd. Een digitaal systeem zorgt ervoor dat al die gegevens snel, tijd- en plaatsonafhankelijk ter beschikking zijn van de parketmagistraat."

Welkom bezoeker

Tim Cassauwers van het Departement Onderwijs en Vorming wil technologie inzetten voor de bezoekers aan de gebouwen aan de Vlaamse overheid. "Via de beacontechnologie (soort apparatjes die op basis van bluetooth signalen oppikken van en uitzenden naar smartphones of tablets in de buurt, red.) wordt de bezoeker gedetecteerd als hij binnenkomt. Hij krijgt dan meteen een code waarmee hij door de poortjes kan en een wachtwoord voor wifi. Bovendien wordt hij naar het juiste lokaal geleid via navigatie."

GEEN VERBETERING

Zo gezond is de Vlaa

mse ambtenaar (niet)

De Vlaming beweegt te weinig en eet ook minder gezond dan in 2008. Dat blijkt uit cijfers van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid. Maar hoe zit het met de Vlaamse ambtenaar? Zijn wij ook op het slechte pad? 13 zocht enkele 'gezonde' cijfers op. Het blijkt nog wel mee te vallen, maar een echte verbetering is er niet.

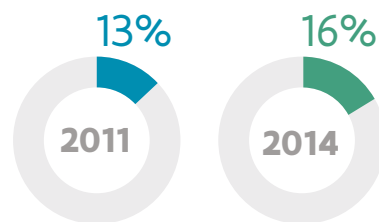
VEERLE VAN DEN BROECK · FOTO LIEVEN VAN ASSCHE

Meer vegetarisch

Uit de vijfjaarlijkse gezondheids-enquête die het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid houdt bij 10 000 Belgen, onder wie 3500 Vlamingen, blijkt dat 8% minder mensen aangeven elke dag groenten te eten. We weten niet hoe dit bij de ambtenaren zit. De cijfers van de restaurants van Het Facilitair Bedrijf leren dat het aantal verkochte porties groenten al jaren min of meer stabiel blijft. Mensen kozen in 2014 iets minder vaak voor de saladbar (96 022 keer tegenover 97 345 keer in 2013), maar er werden wel meer vegetarische schotels verkocht. Vegetarisch is uiteraard niet altijd synoniem voor gezond, maar minder vlees eten is dat alvast wel.

In 2011 was slechts 13% van de verkochte warme maaltijden vegetarisch. Eind mei ging het al om 16% van de verkochte maaltijden. Daarmee is de doelstelling van Het Facilitair Bedrijf van 15% gehaald. Het

% vegetarische maaltijden

Facilitair Bedrijf maakte de voorbije jaren extra werk van het aanbod aan vegetarische schotels en dat weer spiegelt zich in de cijfers.

Soms sportiever

Deelnemers
sportdag

6325

2009

5800

2014

Vlamingen bewegen steeds minder, blijkt uit de gezondheidsenquête van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid. Het aandeel ondervraagde Vlamingen dat zegt minimaal een halfuur per dag te bewegen (waarbij ze dieper en sneller gaan ademen) is gedaald van 45,1% in 2008 naar 39,7% in 2013.

De Vlaamse overheid houdt geen centrale cijfers bij over sport of het aantal sporters. Uit de beschikbare

cijfers blijkt dat het aantal sporters tijdens de werkuren schommelt. Zo waren er op de sportdag voor Vlaamse ambtenaren vorig jaar bijna 5800 collega's, zo'n 400 meer dan in 2013. Maar in 2012 en de meeste jaren daarvoor trok de sportdag minstens 6000 deelnemers. Er is dus een dalende trend. Het is niet helemaal duidelijk wat de oorzaak is. De weersvoorspelling speelt mogelijk een rol, net als het feit dat we met 2160 collega's minder zijn dan in 2009. Of is de werkdruk zo gestegen sinds de besparingen dat mensen geen tijd meer hebben om zich één dag per jaar uit te leven?

Personeelsvereniging Kunst en Vrije Tijd, die de middagsport in de Brusselse Noordwijk organiseert, merkt wel een lichte stijging in het aantal deelnemers. "Dit schooljaar hebben we al 292 collega's die sporten tegenover 250 vorig jaar", zegt Patrick Vanhopplinus. "Dat komt omdat we nu ook een aanbod hebben in het VAC Hasselt."

Vaker en langer ziek

% van onze tijd ziek

6,37%

2008

6,76%

2013

Aantal dagen ziek

2008

9,3%

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2013

10,1%

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Gemiddeld zijn we 6,76% van onze tijd ziek. In 2008 was dat nog 6,37%. Een opmerkelijke vaststelling is dat het afwezigheidspercentage wegens ziekte sinds 2008, met uitzondering van 2009, elk jaar toeneemt. Dat komt overeen met de tendens bij de federale overheid (behalve in 2013) en in de privésector.

De gemiddelde ziekteduur bij de Vlaamse overheid steeg van 9,3 dagen in 2008 tot 10,1 dagen in 2013, met uitzondering van een lichte daling in 2009 en 2012. We zijn niet de enigen die langer ziek zijn. Uit cijfers van Securex blijkt dat de Belgische werknemer gemiddeld 15,3 dagen ziek was in 2014 tegenover 14 dagen in 2013. Ook daar is dus een stijgende trend. Onze cijfers voor 2014 worden pas tijdens de zomer bekendgemaakt.

Meer fietskilometers

Het aantal vergoedingen voor collega's die met de fiets naar het werk komen, stagneert de jongste jaren en schommelt sinds 2008 tussen 5900 en 6000. Er komen dus niet minder mensen met de fiets naar het werk, maar ook niet meer volgens de cijfers. Al zijn er hoogstwaarschijnlijk heel wat mensen die de fiets nemen en er geen vergoeding voor aanvragen. Het aantal gereden kilometers gaat sinds 2008 wel voornamelijk in stijgende lijn. In 2013 legden collega's 10,5 miljoen kilometer af, een stijging van zo'n 2,6% tegenover 2012 of 269 510 kilometers extra. Tegenover 2008 gaat het om een stijging van bijna 2 miljoen kilometer. De collega's die de fiets nemen, rijden dus verder of nemen vaker de fiets.

Aantal fietskilometers

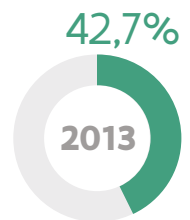
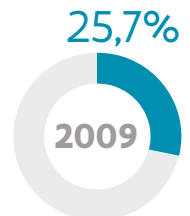

Meer psychische problemen

Oorzaak nummer één van ziekte: stress, burn-outs en andere ziektes die een psychische oorzaak hebben op het werk of in de privécontext. Opvallend is dat het aantal collega's die thuisbleven om die reden, met 20% steeg van 22,7 in 2012 naar 42,7% in 2013. Daar zijn verschillende redenen voor. Zo werkt de Vlaamse overheid sinds 2013 met een ander ziektecontroleorgaan en werd de categorie 'algemeen psychische disfunctie' een samenvoeging van een aantal ziektebeelden: werkgebonden stress, niet-werkgebonden stress en een alcoholprobleem. Het aantal collega's dat afwezig was als gevolg van een alcoholprobleem, lag in het verleden altijd erg laag (tussen 0,07% en 0,23%). Waarschijnlijk zijn dus vooral de categorieën werkgebonden stress en niet-werkgebonden stress sterk toegenomen. Stress, veroorzaakt door het werk, en burn-outs verklaren mogelijk deels die sterke toename. Een andere mogelijke verklaring is dat huisartsen die diagnose tegenwoordig makkelijker stellen.

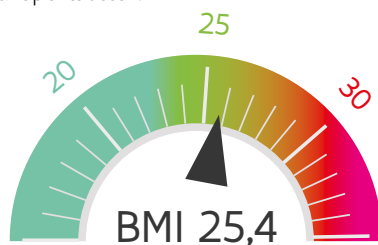
% thuis door stress, burn-out ...

Meer overgewicht

Op het vlak van overgewicht zijn er geen exacte cijfers voor de Vlaamse overheid, maar de externe preventiedienst IDEWE berekende dat ongeveer de helft van de Belgische werknemers met overgewicht kampt. Bovendien steeg de gemiddelde BMI de voorbije twintig jaar van 24,6 (wat wijst op een gezond gewicht) naar 25,4 overgewicht.

IDEWE bekeek ook in welke sectoren mensen met overgewicht net werken. Ambtenaren scoren hier opvallend slecht. Overgewicht en obesitas komen het meest voor bij vrouwen die voor de overheid werken. Bij de mannen staat de ambtenarij op de tweede plaats van de sectoren die het vaakste te kampen hebben met overgewicht, na de transportsector.

Conclusie

Vlaamse ambtenaren eten niet gezonder en bewegen niet meer dan vroeger. Het kan dus zeker beter. Maar we bewegen ook niet massaal minder en eten ook niet echt ongezonder. We zijn iets vaker en ook langer ziek, maar dat is ook zo bij werknemers uit de privésector en van de federale overheid.

Meer info? www.bestuurszaken.be

EEN NIEUWE START VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

“Samen springen

we verder”

“Als overheid moet je iedereen betrekken bij je beslissingsproces en samen stappen zetten. Alleen red je het niet meer”, zeggen topambtenaren Filip Boelaert (41) en Helmer Rooze (38). De twee geloven in een nieuw elan voor een aangescherpte en voortdurend veranderende Vlaamse overheid die op alle vlakken beter samenwerkt. “Samen springen we verder”, klinkt het.

FRANK WILLEMSE EN LEEN DE DYCKER
FOTOS LIEVEN VAN ASSCHE

Je hebt mensen die leven om te werken en je hebt mensen die werken om te leven. Filip Boelaert (links op de foto) en Helmer Rooze behoren tot de eerste categorie. De twee jonge - toch voor topambtenaren - kerels met een verleden op een politiek kabinet leven voor hun werk. Van 's morgens tot 's avonds. “Het is een bewuste keuze. Wij willen met ons werk het verschil kunnen maken”, klinkt het in een gesprek over de Vlaamse overheid en hoe die in tijden van besparingen een nieuwe bezieling vindt.

Bij de Vlaamse overheid woedt volop een debat over kerntaken: wat moeten we nog doen, wat niet meer en welke nieuwe taken moeten we opnemen? Ook bij jullie?

FILIP: “We willen ons in de toekomst vooral focussen op expertise in drie domeinen en zijn daar volop voor aan het reorganiseren: ‘mobiliteitsbeleid’, ‘maritieme uitvoering’ en ‘technische ondersteuning’. Dat gaat van de voorbereiding en de uitvoering van beleid, de expertise rond sluizen bouwen, baggeren ... tot expertises zoals beton- en staalstudies en prijsberekeningen. Toen ik vorig jaar secretaris-generaal werd en nog voor de nieuwe regering aantrad, was het Departement MOW al volop bezig met die reorganisatie. Die was van onderuit gestart in de wetenschap dat

de tijden en het denken over mobiliteit volop aan het veranderen zijn en dat we het anders moeten aanpakken. Ik vind het knap dat een organisatie zichzelf in vraag durft te stellen zonder dat iemand van bovenaf erom heeft gevraagd.”

HELMER: “Wij zijn die oefening vorig jaar al meteen bij mijn aantreden gestart. We zijn gaan samenzitten met iedereen in onze sector en zijn alles gaan toetsen aan onze doelstellingen. Die zijn uitgebreid, maar tegelijk kort samen te vatten als ‘betaalbaar en kwaliteitsvol wonen met zekerheid, vooral voor sociaal kwetsbaren’. We hebben gekeken wat wij als Vlaamse overheid kunnen doen om dat te realiseren en wat de anderen, bijvoorbeeld de gemeenten, beter kunnen doen. Samen met de sociale huisvestingsmaatschappijen hebben we ook hun processen getoetst aan de regelgeving en gekeken wat beter kon.”

Er zijn altijd verschillende belangen die moeilijk te verzoenen zijn. Ook op het vlak van mobiliteit en openbare werken gaat het hard tegen hard. De fietsers tegen de auto's. De wegen- en dokkenbouwers tegen bewonersgroepen. De projectontwikkelaars tegen de gemeenten die naar de Raad van State stappen. Enzovoort.

FILIP: “Het probleem is dat we met

te veel op een te kleine oppervlakte wonen, leven en werken, en we ons allemaal willen verplaatsen. En ook dat we er veel te veel een verhaal van tegenstellingen van maken. We moeten ervoor zorgen dat de verschillende vervoersmiddelen allemaal hun plek vinden en volgens mij kan dat. We moeten mobiliteit niet langer vanuit één standpunt of één oplossing bekijken. Dat deden we vroeger te vaak. Nu zien we het breder en investeren we op verschillende fronten. We zijn ook volop aan het leren - en we hebben al veel geleerd - hoe we al die belangen moeten meenemen. Als overheid moet je nu eenmaal iedereen betrekken bij je beslissingsproces en samen stappen zetten.”

HELMER: “Alleen red je het niet meer.”

“We moeten opletten dat we met al die veranderingen niet die mensen die nu al hard werken, nog meer belasten”

Filip Boelaert

Deed de Vlaamse overheid het vroeger dan te veel alleen?

FILIP: “Een ingenieur die 20 jaar geleden een weg door een gemeente trok, berekende hoeveel asfalt er nodig was voor twee rijvakken, een parkeerstrook en nog wat plek voor fietsers. Akkoord gemeente? Akkoord! En dat werd zo aangelegd. Nu passeert zoiets bij een gemeentelijke commissie die de gemeente zelf voorziet en waarin belangenorganisaties als de Fietsersbond, De Lijn of de provincie mee aan tafel zitten.”

HELMER: “Ik heb lang bij de stad Antwerpen gewerkt op het kabinet Wonen en we werkten daar vanuit een geïntegreerde aanpak. We hielden rekening met allerlei belangen. Maar op Vlaams niveau stootten we op ver-

schillende entiteiten die los van elkaar opereerden en helemaal niet ingesteld waren op zo'n geïntegreerde aanpak. Ik vind dat we daar als Vlaamse overheid meer mee moeten doen en samen op zulke lokale dynamieken moeten inspelen."

Wendbaarheid is niet voor niets een nieuwe waarde van de Vlaamse overheid. Toch?

FILIP: "Inderdaad. Dertig, veertig jaar geleden vulde de administratie formulieren in, verleende ze subsidies en controleerde ze die. Dat was een vrij beperkt takenpakket. Nu wordt van die overheid veel meer verwacht. Ze moet overal tentakels hebben, weten wat de mensen vinden van hun werk en met die bevindingen ook rekening houden. Ze moet in dialoog gaan met de politiek..."

En dat allemaal terwijl de politiek minder overheid wil. Dat leidt intussen al zes jaar tot besparingen. Wat doet dat met een organisatie zoals de uwe?

HELMER: "We waren in 2009 met 260 personeelsleden. We zijn nu met 220 en moeten naar 210. Daarom moeten we dus prioriteiten stellen, want het is niet zo dat we minder taken hebben gekregen."

FILIP: "Sinds 2009 werken we met een honderdtal mensen minder. Van 800 zijn we nu naar ruim 700 gegaan en we moeten naar goed 600. Dat is echt niet makkelijk. Maar het is onze doelstelling en we zullen die halen."

HELMER: "De doelstellingen zijn wat ze zijn en ook wij zullen ze halen."

Steeds minder mensen, die steeds harder moeten werken. Worden die daar niet erg moe van?

FILIP: "We moeten inderdaad opletten dat we met al die veranderingen niet die mensen die nu al hard werken, nog meer belasten. Dan krijg je burn-outs en die moet je vermijden. Maar ik geloof wel dat je door dingen anders aan te pakken net minder druk op de ketel kunt zetten. Daar zetten wij in ieder geval op in. Ondere andere met telewerken, dat tot voor een jaar nog niet bestond bij MOW."

Werken jullie zelf hard?

HELMER: "Ik begin om half negen op de trein en stop 's avonds laat. Ik heb altijd hard gewerkt. Bewust. Je hebt mensen die werken om te leven, maar ik ben iemand die wil leven door te werken. Ik wil als *civil servant* mee vorm kunnen geven aan de maatschappij en stappen vooruit zetten. Als dat lukt, heb ik geen probleem met hard werken."

FILIP: "Ik vertrek om zes uur en ben niet thuis voor acht uur. En dan nog blijf ik mijn mails in het oog houden."

Hebben jullie wel een leven? En hebben jullie kinderen - twee bij Helmer, vier bij Filip - wel een vader?

FILIP: "In het weekend wel. Dat is al een hele verbetering tegenover mijn kabinetsperiode."

HELMER: "Op een kabinet ben je echt 24 uur beschikbaar. Daar kan ik van meespreken."

FILIP: "Mijn kinderen kennen me niet anders dan 'altijd aan het werk'. Mijn oudste dochter was 4 toen ik op het kabinet begon en ze is er nu 15. In die 11 jaar heeft ze me bijna niet gezien tijdens de week. Maar ze heeft wel iemand gezien die bevlogen met zijn job bezig is. En natuurlijk missen mijn kinderen me af en toe, en zeggen ze daar wel eens iets over. Maar ik volg Helmer: met mijn werk wil ik het verschil kunnen maken, ik wil een steen in de rivier verleggen."

HELMER: "Mijn dochter is nu 12 en kan al een aantal jaar kritische vragen stellen. Ik krijg dus geregeld te horen of werken echt het enige belangrijke is in het leven?"

En wat antwoordt u dan?

HELMER: "Dat het een keuze is, maar dat ik weet dat ik daardoor heel wat mis."

De voorbije jaren was de politieke kleur van ambtenaren minder belangrijk geworden, maar het lijkt erop dat die tegenwoordig weer wat meer in de verf wordt gezet. Uw kleur is makkelijk te traceren en ze is niet dezelfde als die van uw ministers. Is dat een probleem?

FILIP: "Ik ben in mijn dagelijks werk ambtenaar en heb geen kleur. Daarbuiten wel, maar het is echt niet moeilijk om die knop om te draaien."

HELMER: "Ik ben op deze stoel terechtgekomen via een assessment, niet omdat ik een of andere politieke kleur zou hebben. Ik werk goed samen met het kabinet en dat gebeurt met wederzijds respect. Het regeerakkoord en de uitvoering ervan staan voor mij als ambtenaar voorop."

Zo hoort dat nu eenmaal voor een *civil servant*.

FILIP: "Wij dienen de maatschappij en aangezien de maatschappij politici kiest om haar te vertegenwoordigen en beslissingen te nemen, staan wij ten dienste van de politiek."

Filip Boelaert (41)

PROFIEL

- Secretaris-generaal Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
- MOW is belast met de voorbereiding en uitvoering van het investerings-, mobiliteits-, verkeersveiligheids-, water en haven- en luchthavenbeleid, en ondersteunt het met wetenschappelijke en technische kunde.
- Ingenieur-architect
- Woont in Dendermonde
- Werkt in Brussel
- Ambtenaar sinds 1998

De maatschappij verwacht een nieuw elan van de overheid. De politiek ook. Is dat er intussen al?

HELMER: “Als wij in het najaar in plaats van een paar 1000 opeens 14 000 aanvragen binnenkrijgen voor een renovatiepremie omdat die wordt omgezet naar een fiscaal systeem, vind ik het toch van een nieuwe bezieling getuigen dat onze mensen oplossingen hebben gezocht en gevonden. En gemotiveerd de stroom tijdig hebben verwerkt.”

FILIP: “Een nieuw elan is een dagelijkse opdracht. Je moet je mensen aanmoedigen om hun eigen functioneren in vraag te stellen. Niet dat ze dat elke dag moeten doen, maar wel om de zoveel tijd. Dan ontstaat dat elan vanzelf.”

HELMER: “De besparingen dwingen ons in ieder geval tot creatief denken en tot oplossingen waar we anders nooit toe zouden komen.”

De gemeenschappelijke diensten-centra zijn zo'n creatieve oplossing. Die zouden ondersteunende taken weghalen bij de departementen en agentschappen. Een goed idee?

FILIP: “Als het gaat over het berekenen en betalen van de lonen, zoals een sociaal secretariaat dat doet, is dat een goed idee. Liever vandaag dan morgen, zelfs. Als het gaat over het inhoudelijk opvolgen van een dossier en het nakijken van facturen en aanrekeningen ligt dat al een stuk moeilijker. Je hebt dan kennis van het terrein nodig. Samenwerken is goed. Centraliseren is dat ook. Maar je moet je wel afvragen: waar ligt de grens tussen efficiënter en minder efficiënt? Het is een evenwichtsoefening waar we nog niet uit zijn.”

HELMER: “Belangrijk is ook dat het hr-gedeelte bij de departementen en agentschappen blijft. Een personeelsbeleid is te veel eigen aan een organisatie: dat kun je niet helemaal centraal bepalen.”

Al tien jaar krijgen we van topambtenaren teleurstellen-

de antwoorden op de vraag in welke mate entiteiten met elkaar samenwerken. Krijgen we deze keer een minder teleurstellend antwoord?

FILIP: “We moeten daar als leidend ambtenaren een prioriteit van blijven maken. Ruimtelijk ordening, Leefmilieu en Natuur, ... dat zijn domeinen waar we als MOW mee moeten samenwerken. En als we dat als leidend ambtenaren al doen, dan volgt de rest vanzelf. Samenwerken is vermoeiend en het vraagt veel energie, maar het leidt wel tot betere resultaten.”

HELMER: “Vaak zit je ook met een angstreflex: ze gaan toch niet op ons terrein komen? Ze gaan toch niet onze middelen gebruiken voor hun werk? Maar het kan ook anders, zoals wij samenwerken met het Vlaams Energieagentschap van Luc Peeters. We proberen samen de dingen op te lossen zonder te kijken naar elkaars budgetten en regelgeving.”

FILIP: “Samen springen we echt verder. Zo hebben we de collega's van het Departement Ruimte Vlaanderen van bij het begin betrokken bij onze mobiliteitsplannen, zoals zij ons hebben betrokken bij hun ruimtelijke ordeningsplannen. Dat is nieuw en hopelijk werkt het. Niet alleen buiten het beleidsdomein, maar ook binnen het beleidsdomein werken we beter samen. Vroeger boterde het niet altijd tussen de mannen van de waterwegen en die van de wegen. Ik heb het

Helmer Rooze (38)

PROFIEL

- Administrateur-generaal Agentschap Wonen Vlaanderen
- Wonen Vlaanderen werkt aan het Vlaams woonbeleid en voert het uit met het oog op betaalbaar en kwaliteitsvol wonen met zekerheid voor iedereen. Subsidies en premies zijn daarbij belangrijke instrumenten.
- Licentiaat Politieke en Sociale Wetenschappen
- Woont in Antwerpen
- Werkt in Brussel
- Ambtenaar sinds 2003

“Hard werken is een keuze, en ik weet dat ik daardoor thuis heel wat mis”

Helmer Rooze

gevoel dat het nu anders is. Dat we intern makkelijker tot een consensus komen.”

HELMER: “In het verleden spraken Wonen Vlaanderen, VMSW en Toezicht vaak niet met elkaar. En ze vroegen elk onafhankelijk van elkaar dezelfde informatie op. Weinig productief allemaal, en slecht voor het imago van de Vlaamse overheid. Daarom hebben we SAMWER opgericht om ervoor te zorgen dat informatie en regelgeving op elkaar wordt afgestemd. Puur op basis van wederzijds vertrouwen samenwerken lukt.”

U staat nog maar aan het begin van uw mandaat van zes jaar. Waar wilt u in 2020 staan?

FILIP: “Als we onze eigen slogan ‘Expertise in mobiliteit, maritieme uitvoering en technische ondersteuning’ kunnen waarmaken, zal ik een tevreden mens zijn.”

HELMER: “Over vijf jaar moeten wij, samen met de VMSW, het aanspreekpunt en de draaischijf worden voor woonbeleid.”

Veel succes daarmee.

Alles goed verlopen,

Precies een jaar geleden, op 1 juli 2014, kreeg de Vlaamse overheid een pak meer bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming. In de loop van het voorbije jaar kwamen ook de meeste financiële middelen en een kleine tweeduizend personeelsleden over. De hele operatie is zonder noemenswaardige problemen verlopen. Enige uitzondering: de loonregeling voor de overkomers.

MAARTEN DE GENDT

De federale en Vlaamse loonschalen verschillen nogal sterk. Er is dan ook een behoorlijk ingewikkeld systeem uitgewerkt om alle collega's die overstappen, een bepaalde loonschaal toe te wijzen. Maar de vakbonden hebben fundamentele bezwaren, en zelfs na maanden onderhandelen is er geen akkoord bereikt. De Vlaamse Regering keurde de regeling uiteindelijk midden juni principieel goed, maar de vakbonden beraden zich over juridische stappen om alsnog hun gelijk te halen.

Wel maaltijdcheques

Het grootste probleem is het meetellen van de maaltijdcheques. Federale ambtenaren krijgen geen maaltijdcheques, Vlaamse wel. "Bij het toewijzen van een loonschaal aan de overkomers wordt de waarde van de maaltijdcheques (1540 euro per jaar) daarom afgetrokken van het brutobedrag waar we rekening mee houden", vertelt Tom Somers,

raadgever van Vlaams minister van Bestuurszaken Liesbeth Homans. "Het brutoloon is bij een groot deel van de mensen dan ook lager. Maar op maaltijdcheques hoeven geen belastingen of sociale zekerheid betaald te worden. Als je de maaltijdcheques meerekent, gaat niemand er netto op achteruit. Integendeel, wie overkomt van de federale overheid verdient netto gemiddeld 3 à 4% meer."

Lager brutoloon

Voor de vakbonden is de verrekening van de maaltijdcheques een brug te ver. Ilse Remy van ACV-Openbare Diensten legt uit: "Maaltijdcheques krijg je niet elke dag. Bij verlof, ziekte of andere afwezigheden vallen die weg. Een lager brutoloon heeft echter een effect op de berekening van je vakantiegeld, van eventuele vervangingsinkomens en van je pensioen."

De maaltijdcheques zijn niet het enige knelpunt voor de vakbonden. Zo worden niet alle federale premies meegeteld als loon, verliezen federale ambtenaren die geslaagd waren voor een 'competentieproef', hun bevorderingsvooruitzichten, en zijn er specifieke loonschaalproblemen voor onder andere dierenartsen, ingenieurs en justitieassistenten. "We kijken naar het totaalpakket", zegt Ilse Remy van het ACV. "We vinden dat mensen geen koopkracht mogen verliezen. Als er premies wegvallen, betekent dat voor de meeste mensen inkomensverlies. Voor ons vult de Vlaamse overheid het concept 'loon' te eng in. Premies, zoals de taalpremie (*federale ambtenaren die de andere landstaal moeten kennen, krijgen daarvoor een premie tussen de 64 en 177 euro bruto per maand, red.*), vormden voor veel federale ambtenaren een essentieel onderdeel van hun loon."

Geen taalpremie

Tom Somers van het kabinet Homans erkent dat er voor specifieke groepen een probleem kan zijn. "Eind maart hebben we nog een compromisvoorstel aan de vakbonden voorgelegd dat ze jammer genoeg niet wilden aanvaarden. Wat die premies betreft, wil ik iets rechtzetten. Van de 26 federale premies zijn er maar 3 die we niet op een of

"Voordelen oude werkgever niet combineren met die van nieuwe werkgever"

Tom Somers, raadgever
kabinet van Bestuurszaken

behalve loonregeling

“Voor ons vult de Vlaamse overheid het concept ‘loon’ te eng in”

Ilse Remy, ACV-Openbare Diensten

andere manier meenemen. De taalpremie is de belangrijkste en meest bekende. Maar we hebben een goede reden om die niet over te nemen: ook bij de Vlaamse overheid zijn er functies waarin kennis van een andere taal vereist is, maar daar staat geen extra inkomen of premie tegenover. Tijdens het federale sociale overleg zijn er nu eenmaal andere keuzes gemaakt dan op Vlaams niveau. In de plaats van maaltijdcheques zijn er daar andere loon- of loopbaanvoordelen gekomen. Je kunt niet de voordelen van je oude werkgever én van je nieuwe werkgever combineren. Dat is ook niet eerlijk tegenover je nieuwe collega's”, besluit Somers.

Rest wel goed voorbereid

“De inschaling van het personeel is ons grootste leerpunt. We hadden daarvoor meer tijd moeten nemen. Maar de andere aspecten van de overdracht zijn wel goed gelukt. Zelfs de ICT-toepassingen, iets wat ik een jaar geleden nog ‘het grootste zorgkind’ noemde”, zegt Martin Ruebens, secretaris-generaal van het Departement Kanselarij en Bestuur. Als coördinator van de zesde staats-hervorming moest Ruebens naast de overdracht van het personeel ook waken over alle andere aspecten van de nieuwe bevoegdheden, zoals arbeidsmarkt, gezondheids-

zorg en justitie. “De burger heeft niet gevoeld dat er een wissel is geweest. Dat is volgens mij het gevolg van de goede voorbereiding van de Vlaamse overheid. Wij hebben op voorhand over talloze aspecten nagedacht. We hebben meters papier volgeschreven met protocols (*gedetailleerde afspraken over de werking tijdens de overgangperiode, red.*), en die zijn heel nuttig gebleken. Geen enkele burger heeft ooit de boodschap gekregen: ‘We zijn nu in overdracht, kom over zes maanden maar eens terug.’”

Politieke keuzes

Leiden de nieuwe bevoegdheden ook tot een nieuw beleid op Vlaams niveau? Ruebens antwoordt volmondig ja. “Ik denk bijvoorbeeld aan het woonkrediet. Die belastingaftrekposten zijn intussen aangepast in nieuwe regelgeving, waardoor we dit jaar al miljoenen kunnen besparen.”

De Vlaamse overheid had in 2013 al een lijvig groenboek samengesteld, met een overzicht van welke beleidskeuzes mogelijk zijn met de nieuwe bevoegdheden. Dat heeft volgens Ruebens zijn effect niet gemist. “We zagen in de aanloop naar de verkiezingen dat ons groenboek

een bron van informatie is geweest voor de partijprogramma's, en zo ook in het regeerakkoord is doorge-sijpeld.”

“De burger heeft er niets van gevoeld”

Martin Ruebens, secretaris-generaal van het Departement Kanselarij en Bestuur

Het lot van de burger

De rol van Ruebens als coördinator van de zesde staats-hervorming is intussen zo goed als uitgespeeld. Een jaar geleden had hij er iedere dag een zware kluit aan. Even was hij zelfs eindverantwoordelijke voor de inspectie op dierenwelzijn. “Een overgangsmaatregel waarvan ik veel heb bijgeleerd, omdat ik nog nooit van zo dicht te maken had gekregen met inspectietaken. Ik onthoud vooral hoe je als ambtenaar ingrijpende beslissingen kan nemen over burgers en ondernemingen. Een negatief inspectieverslag kan betekenen dat mensen hun onderneming moeten stopzetten. Dat is een serieuze verantwoordelijkheid.”

www.bestuurszaken.be/zesde-staats-hervorming

Hoog tussen de bomen

Tot acht meter hoog tussen de bomen klauteren en klimmen. Dat kan op het hoogtouwenparcours op het Bloso-domein in Hofstade. Met 69 klimoefeningen, verdeeld over vijf verschillende routes, is het een van de grootste touwenparcours in ons land. Iedereen die ouder is dan acht jaar en met de armen gestrekt omhoog groter is dan 1,40 meter, kan er terecht. De moeilijkheidsgraad verschilt van route tot route. Vergeet niet om te reserveren voor je naar Hofstade afzakt en de hoogte opzoekt. Meer lezen en reserveren doe je via www.hoogtouwenparcours.hofstade.be.

Foto: Jonas Roosens

Re-integratie helpt collega's weer aan het werk

Opnieuw aan het werk gaan als je een tijd ziek bent geweest: voor sommige collega's voelt het als een berg die ze onmogelijk alleen kunnen beklimmen. "De eerste stappen zijn soms heel zwaar. Wij begeleiden collega's die willen terugkeren of dreigen uit te vallen", vertellen re-integratiemedewerkers Anne-Marie Debacker en Johan Vermeiren (Departement Kanselarij en Bestuur). "Eindelijk werden we echt geholpen", klinkt het bij enkele collega's voor wie re-integratiebegeleiding een flinke duw in de rug betekende.

PETRA GOOVAERTS · FOTO'S LIEVEN VAN ASSCHE

OPNIEUW BEGINNEN NA BURN-OUT EN KANKER

GETUIGENIS

Els Stubbe

"Ik was mijn vertrouwen in het leven kwijt, maar nu sta ik weer sterker"

Els Stubbe (midden) en Anne-Marie Debacker en Johan Vermeiren, de re-integratiemedewerkers die haar weer aan het werk hielpen.

"Eindelijk, een dienst waar ze menselijk reageren. Dat gevoel overviel mij heel hard een jaar geleden, na een eerste gesprek met Anne-Marie Debacker en Johan Vermeiren. Als je je kwetsbaar voelt, heb je vooral behoefte aan begrip en medeleven." Aan het woord is Els Stubbe (60). Els werkt in Brussel bij de afdeling Kunsten van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM). "De afgelopen zeven jaar zijn bijzonder zwaar geweest. Ik zat op een rollercoaster waar geen einde aan leek te komen. Ik was mijn vertrouwen in het leven kwijt, maar nu sta ik weer sterker. Dat heb ik ook aan Johan en Anne-Marie te danken."

Ingestort

Els woont sinds 1992 in Nederland. Ze werkte er bij de Brakke Grond, het Vlaams Cultuurhuis in Amsterdam. "Ik organiseerde onder andere tentoonstellingen en voordrachten, was verantwoordelijk voor de jaar- en maandbrochures en deed de eindredactie van kunstcatalogi. Toen we negen maanden zonder directeur zaten, nam ik er de dagelijkse leiding over 30 mensen bij. Er was geen geld, er was te weinig personeel omdat mensen ziek waren en toch was ik midden in al die onrust ervan overtuigd dat ik alles wel zou kunnen bolwerken. Niet dus." Els stortte in en bleef bijna een jaar

thuis met een burn-out. "Ik heb nadien nog een jaar gewerkt. Toen kreeg ik te horen dat ik borstkanker had. De behandeling was lang en zwaar. Ik was nog niet volledig hersteld toen de volgende slag eraan kwam. Mijn broer werd terminaal verklaard, en in dezelfde periode is mijn partner tijdens het fietsen verongelukt. Ik was bij hem. Zes maanden later is mijn broer overleden."

Naar Brussel

"Als je zo veel klappen te verwerken krijgt, weet je niet meer hoe je overleefd moet blijven. Ik probeerde recht te krabbelen, maar

kreeg telkens een volgende dreun. Toch wou ik opnieuw aan het werk. Eind 2012 riep de Vlaamse overheid haar ambtenaren bij de Brakke Grond terug. Ik had gehoopt dat ik in Nederland kon blijven. Dat was niet mogelijk. Ik kreeg een job aangeboden bij CJSM in Brussel, maar het was het niet meteen duidelijk welke taken ik kon uitvoeren. Toen ben ik beginnen te panikeren. Een vriendin bij de Vlaamse overheid maakte me attent op het werk van Anne-Marie en Johan. Ik dacht aanvankelijk dat dat niets voor mij was, maar ik ben zo blij dat ik contact met hen heb opgenomen.”

Hartverwarmend

“Empathie, dat is wat Anne-Marie en Johan volop tonen. Ze luisterden en drukten me op het hart om vooral niet te snel te gaan. Dat ik mezelf de kans moest geven om rustig mijn werkritme op te bouwen. Anne-Marie heeft ook heel wat dingen uitgezocht, bracht papierwerk in orde, had contact met de controlearts en mijn leidinggevende en deed nog zoveel meer. Op een dag belde ze om te zeggen dat ze een job voor me had gevonden in Vlissingen. Dat heb ik moeten afwimpelen, want dan moest ik nog langer pendelen dan nu. Maar het was zo hartverwarmend dat ze die job voor mij had gezocht.”

Halftijds

“Ik werk nu 50% en ga dat voorlopig zo houden. Ik werk een dag thuis, en kom op woensdagochtend met de trein naar Brussel. Ik overnacht woensdag in Brussel en vertrek donderdagavond opnieuw naar Nederland. Dat pendelen valt me voorlopig heel zwaar, en ik kan nog altijd moeilijk om met stress. Maar ik wil niet klagen. Ik heb kansen gekregen, kan nu aan twee mooie projecten werken en kom weer onder de mensen. Het blijft heel hard zoeken, maar ik trek me op aan wat ik heb.”

LEVEN EN WERKEN MET CHRONISCHE PIJN

GETUIGENIS

Els Vande Broek

“Mijn arts adviseerde om te stoppen met werken, maar ik wou niet opgeven”

Hoe werkt reïntegratie...?

Meer dan negentig collega's klopten in 2014 aan bij re-integratiemedewerkers Anne-Marie De Backer en Johan Vermeiren van het Departement Kanselarij en Bestuur. Dat aantal stijgt jaar na jaar.

“We zien veel mensen die willen werken en gemotiveerd zijn. Vaak zijn het kleine dingen die al een groot verschil maken: een dag minder in de week werken, thuis een tweede pc zetten voor de dagen dat het onverwacht echt te zwaar is om naar kantoor te komen ...”, zeggen re-integratiemedewerkers Anne-Marie De Backer en Johan Vermeiren van het Departement Kanselarij en Bestuur, die sinds twee jaar samen collega's begeleiden. Johan ondersteunt daarnaast al tien jaar werknemers met een handicap. Ook de jarenlange ervaring van Anne-Marie in de geestelijke gezondheidszorg komt erg van pas.

Wie kan bij jullie terecht?

“Zowel een collega die ziek is of een handicap heeft, als een medewerker van de Personeelsdienst, als een hr-verantwoordelijke of leidinggevende kan bij ons terecht. We werken voor de hele Vlaamse overheid, met uitzondering van VDAB (zie p. 34, red.) en De Lijn omdat zij een eigen werking hebben. Re-integratie is er niet alleen voor collega's die al lange tijd thuis zijn. De duur van de afwezigheid is van geen belang. We werken ook preventief, voor iedereen die door zijn ziekte zijn werk niet meer op dezelfde manier kan doen. We verzorgen de tweedelijnsopvang, want medewerkers kunnen in principe bij hun eigen Personeelsdienst terecht. Maar niet alle entiteiten zijn al zover.”

Hoe helpen jullie?

“We volgen van nabij op en zoeken als neutrale partij naar de beste oplossing voor de medewerker en zijn leidinggevende. Onze neutraliteit is

“Vroeger zou ik misschien niet begrepen hebben dat mensen zoveel pijn kunnen hebben dat werken bijna onmogelijk wordt. Nu weet ik maar al te goed wat chronische pijn met je doet”, zegt Els Vande Broek (46) van de dienst Strategie en Financiering van het Agentschap Ondernemen in Hasselt. Ze zocht en kreeg hulp bij haar re-integratie.

Zeven jaar geleden ging het plots bergaf met Els' gezondheid. “Ik kon een jaar niet werken. Nadien ben ik weer aan de slag gegaan, zo goed en zo kwaad als het ging. Pas toen ik in 13 de getuigenis las van een collega die een erkenning voor chronische ziekte van VDAB had gekregen, heb ik zelf stappen gezet en hulp ge-

zocht. Ik heb intussen ook zo'n erkenning, wat belangrijk is, want ze geeft recht op een budget voor aangepaste hulpmiddelen op het werk.”

Apart bureau

Voor Els hebben de gesprekken met Anne-Marie het verschil gemaakt tussen werken en niet werken. “Mijn arts zei dat ik beter kon stoppen. Maar ik wou niet opgeven. Anne-Marie heeft mee oplossingen gezocht. Dankzij haar liggen er nu een reeks afspraken vast in een integratieprotocol, in samenspraak met de arbeidsarts en het Agentschap Ondernemen. Ik werk nu 75% , waarvan anderhalve dag per week thuis. Mijn bureau staat in een apart lokaal en niet langer in de grote ruimte waar mijn andere collega's zitten. Ik werd echt gek van de om-

gevingsgeluiden. Ik ben heel erg gefocust op mijn pijn, en dan is te veel afleiding heel belastend. Ik heb een aangepaste tafel en stoel, en dezelfde stoel voor als ik thuiswerk doe. Ik hoef ook bijna geen verplaatsingen meer te doen naar Brussel.”

Begrip

“Mijn collega's hebben veel begrip voor mijn situatie, en ik word hier zeker niet anders bekeken. Mensen die hetzelfde meemaken, weten niet altijd dat ze hulp kunnen krijgen. Daarom wil ik mijn verhaal doen. En omdat ik heel goed besef dat ik zonder mijn integratieprotocol niet in staat zou zijn om te blijven werken, terwijl dat heel belangrijk is voor mij.”

Erkenning voor chronische ziekte:
www.vdab.be/arbeidshandicap.

... bij de Vlaamse overheid

een grote troef. We zitten ver van de werkvloer, waar de relaties misschien al lang vastzitten, en houden altijd een intakegesprek met de werknemer én de werkgever. Vaak zijn het kleine aanpassingen die het verschil maken. In echt complexe gevallen verwijzen we door naar externe begeleiding, bijvoorbeeld voor medewerkers die een heel specifieke en/of langdurige begeleiding nodig hebben. Dat is soms het geval bij mensen met autismespectrumstoornis.”

Welke obstakels zien jullie bij zieke collega's?

“Mensen schamen zich soms omdat ze lang niet hebben kunnen werken. Gezondheidsproblemen, vooral psychische aandoeningen, zijn niet altijd bespreekbaar. Het klinkt misschien cru, maar iemand met kanker kan meestal op sympathie en begrip van collega's rekenen. Wie een verborgen ziekte heeft, zoals CVS of fibromyalgie, dreigt veel sneller als een klager of profiteur bekeken te worden. We adviseren om toch zo open mogelijk te zijn tegen je baas en om enkele collega's in vertrouwen te nemen. Het helpt als je vertelt wat je problemen zijn, hoe je ermee omgaat en wat je eraan probeert te doen.”

Zien jullie een invloed van de besparingen?

“Ja, op verschillende manieren. Mensen zijn minder tolerant voor collega's die wat trager werken of vaak moe of ziek zijn. Het management stelt hogere eisen. Elke kop telt en moet liefst 100% renderen. Vroeger werden halfslachtige situaties meer genegeerd, wat ook niet goed was. Er verdwijnen ook steeds meer jobs die geschikt zijn voor collega's die een aangepaste functie nodig hebben. En niet iedereen die veel baat zou hebben bij plaats- en tijdsdonafhankelijk werken (PTOW), komt ervoor in aanmerking. We zien ook het aantal burn-outs door de vele fusies, inkun-

telingen ... stijgen. Geëngageerde mensen die kwetsbaar zijn voor overbelasting, krijgen door die veranderingen vaak de genadeslag.”

Toch zijn jullie ontzettend gemotiveerd.

“Zeker. Het is een pracht van een job. Ons werk kan voor iedereen veel opleveren. Vergeet niet dat continuïteit ook voor een werkgever belangrijk is. Het is veel interessanter om een medewerker te hebben die werkt, ook al is het 'maar' halftijds. Als de overheid wil dat meer mensen aan het werk blijven, dan moet ze zelf het goede voorbeeld geven. We horen trouwens vaak dat mensen niet weten dat er veel werktijdregelingen mogelijk zijn. Ze denken dat ze alleen voltijds, halftijds of niet kunnen werken, maar je kunt ook 60, 70 of 80 procent werken.”

Meer info?
www.bestuurszaken.be/re-integratie en bij uw eigen Personeelsdienst

“Besparingen zijn nefast voor de kans op een gepaste job”

Re-integratiemedewerkers
Johan Vermeiren en Anne-Marie Debacker

GETUIGENIS

Fien

“Ze zoekt samen met mij een weg”

Fien* werkt bij de VDAB. Na haar burn-out bleef ze drie maanden thuis. Fien heeft nu een re-integratiebegeleider en is daar heel tevreden mee.

“Je staat er niet alleen voor. Mijn begeleider regelt veel praktische dingen, en zoekt samen met mij een weg. Toen ik thuis was, heb ik na een maand zelf al eens naar het werk gebeld, omdat ik wou weten hoe en wanneer ik zou kunnen terugkomen. Maar ik begrijp heel goed dat dat voor veel mensen al een stap te ver is. Als je bent uitgevallen omdat het fout is gelopen op het werk, is bellen naar je baas of Personeelsdienst echt wel het laatste wat je wilt doen.”

Zonder die aangeboden begeleiding was Fien waarschijnlijk langer thuis gebleven. “Mijn begeleider heeft een afspraak gemaakt voor het eerste gesprek met mijn leidinggevende, want daar zag ik tegenop. Dan zijn er meteen concrete afspraken gemaakt: welke taken ik nog zou doen, op welke manier, tegen wanneer, en binnen een halftijdse job. De blik van een externe is dan waardevol. Mijn begeleider bleef tegen mijn baas benadrukken dat ik niet op de oude manier wou voortwerken. Ik merk dat je waakzaam moet zijn en moet blijven herhalen wat je nodig hebt om niet te hervallen. Het is veel makkelijker om dat met twee te kunnen doen.”

* Naam veranderd omwille van privacy

... bij de VDAB

VDAB heeft sinds enkele maanden een eigen aanpak. “We willen afwezige collega’s sneller en gemakkelijker laten terugkeren, maar vooral ook blijvend”, vertelt Bram Bonamie (foto), die samen met Sofie Van Trappen en Gloria Dewulf (foto) het re-integratiebeleid van de VDAB heeft uitgewerkt en coördineert.

“Alle VDAB-medewerkers die langer dan zes weken afwezig zijn, krijgen een brief in de bus van hun re-integratiebegeleider”, zegt Bram Bonamie. “Daarin stelt de begeleider vrijblijvend voor om de medewerker op te bellen en te starten met een traject op maat om de terugkeer naar het werk voor te bereiden. De afwezige collega kan volledig vrij beslissen om al dan niet op dat aanbod in te gaan.”

Onafhankelijke derde

De begeleider zoekt uit hoe de afwezige collega zijn terugkeer ziet. “Kan hij nog dezelfde job uitoefenen in hetzelfde team, is een nieuwe werkplek dichterbij huis nodig of zijn aangepaste werkuren of deeltijds werken aangewezen? Daarna neemt de begeleider contact op met de leidinggevende. Om te bekijken wat er mogelijk is, maar ook om duidelijk te maken wat er net aan de hand is. Vaak is de medewerker na zijn terugkeer niet meer dezelfde.”

Eerste stap

Het idee achter die aanpak is eenvoudig: hoe langer iemand afwezig is, hoe moeilijker het is om opnieuw aan de

slag te gaan én om zelf de eerste stap te zetten. “Na zes maanden is er misschien al zoveel veranderd dat je plots in een ander team zit. Ga dan maar eens terug!”, zegt Bram. “We willen afwezige collega’s geruststellen met deze aanpak: ze mogen ziek zijn zonder dat dat grote gevolgen heeft op het werk. Binnen het team wordt ervoor gezorgd dat collega’s taken kunnen overnemen en voor elkaar inspringen.”

Argwaan

De re-integratiebegeleiders bij VDAB behoren niet tot het management of de Personeelsdienst. “Die onafhankelijkheid is heel belangrijk. Nu er bespaard wordt op het aantal personeelsleden, kan het argwaan opwekken als iemand die verbonden is aan de directie of de Personeelsdienst, komt polsen of je al opnieuw komt werken. We zorgen er ook voor dat de begeleider in een andere provincie werkt.” Bram, Sofie en Gloria hebben intern collega’s gezocht die de rol van re-integratiebegeleider willen opnemen. “We hebben nu 27 begeleiders, die voor 10% zijn vrijgesteld van hun gewone job om de re-integratie erbij te nemen.”

“Bewust geen Manneken pis”

Manneken Pis in chocolade of schudbollen met het Atomi-um zult u niet vinden in de FLANDERSshop van Toerisme Vlaanderen aan de Grasmarkt in Brussel. Wel originele Vlaamse producten. De FLANDERSshop is meer dan een winkel: een conceptstore met zitbanken, interactieve schermen, design, boeken en mode. En nog leuker: u krijgt er korting als Vlaamse ambtenaar.

GUDRUN DE WAELE
FOTO JONAS ROOSENS

“Dat er geen Manneken Pis is te vinden in de FLANDERSshop, is een bewuste keuze”, zegt Marianne Janssens, brandmanager bij Toerisme Vlaanderen. “We willen niet concurreren met de souvenirwinkeljes, maar een voorsmaakje geven van alle troeven die Vlaanderen te bieden heeft. Met de winkel (*die op de gelijkvloerse verdieping van de kantoren van Toerisme Vlaanderen in hartje Brussel ligt, red.*) mikken we op internationale toeristen en toevallige voorbijgangers.”

Gele jurk

Omdat een eigen winkel geen kerntaak van Toerisme Vlaanderen is, baat een externe partner de FLANDERSshop uit. “Maar wij beslissen wel over het assortiment en de inrichting past bij de huisstijl”, legt Marianne uit. “Zo zijn de meubels van Vlaamse ontwerpers en dragen de verkoopsters de huisstijlkleuren. Onze verkoopster Esther Maenhout maakt zelfs haar eigen jurkjes in de huisstijl. Ze is dus erg gepassioneerd door haar job.”

Klaprozen en fietsen

In de FLANDERSshop zijn de producten niet zomaar gekozen. “Alle producten hebben een band met Vlaanderen”, legt Marianne uit. “Ze zijn bijvoorbeeld gemaakt in Vlaanderen of ontworpen door een Vlaming. De producten stralen klasse uit en passen binnen het Vlaamse merkbeleid en het idee van baanbrekend vakmanschap.”

De shop werkt met verschillende thema's, die verkoopster Esther enthousiast voorstelt. “Bij *Flanders Fields* horen bijvoorbeeld klaproosjuwelen van Mimi Vangindertael. Of *Cycling*, met de polo's en T-shirts, gebaseerd op wielertuitjes van het Vlaamse merk *Coureur du Monde*. *Flavours*, met kookboeken van Vlaamse chefs, maar ook met

bijvoorbeeld keukenlinnen van het West-Vlaamse Libeco. Daarnaast biedt de shop een ruime keuze aan relatiegeschenken in de Vlaamse huisstijl, van USB-sticks tot paraplu's. Alles is ook te koop via de webshop www.flandersshop.be.”

Verkoopster Esther Maenhout en brandmanager Marianne Janssens in de FLANDERSshop.

10% korting

Als Vlaamse ambtenaar krijgt u 10% korting in de FLANDERSshop als u uw personeelsbadge toont in de winkel op de Grasmarkt. In de webshop www.flandersshop.be vermeldt u de code 'flanders13'. De code is geldig tot 31 oktober 2015.

Als u relatiegeschenken wilt bestellen of laten maken voor een beurs, evenement of buitenlandse missie, krijgt u speciale voorwaarden. Neem daarvoor contact op met de shop via de website of via 0471 53 33 88.

“Wachten op die

ene waarneming"

Vogels en vleermuizen, Joris Everaert (40) van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) vult er zijn dagen mee, en soms zelfs zijn nachten. Bij het INBO verricht hij onder meer onderzoek naar de effecten van windturbines op de gevleugelde beestjes in Vlaanderen. En in zijn vrije tijd is hij dag en nacht bezig met het observeren en fotograferen ervan. Een passionele vogelaar getuigt.

FILIP DE MAESSCHALCK · FOTO JONAS ROOSENS

"Rond mijn dertiende kreeg ik een verrekijker cadeau. Ik trok het veld in met een vogelgids en probeerde zo veel mogelijk vogels te herkennen. Aanvankelijk waren dat roofvogels. Op een papiertje hield ik bij wat ik allemaal had zien vliegen. Ik was samen met mijn broer lid van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu. En het zal dan ook niet verbazen dat ik daarna biologie ging studeren", zegt Joris, bij wie de liefde voor de natuur er met de paplepel is ingegoten. "Mijn moeder is natuurgids en mijn vader zit in de raad van bestuur van de vzw Durme. Dat is een van de drie erkende terreinbeherende natuurverenigingen in Vlaanderen. Ik was dus als kind al veel met de natuur bezig. Intussen ben ik zelf voorzitter van de Vogelwerkgroep Durmevallei en ben ik penningmeester van vzw Durme."

Vogels tellen

Nu is Joris tijdens zijn vrije tijd bijna dag en nacht bezig met vogels. "Ik voer inventarisatieprojecten en tellingen uit. Gemiddeld besteed ik tijdens de week na mijn werk zo'n tien uur aan vogels en tijdens het weekend minstens één dag. En vaak vul ik er zelfs mijn hele week-

end mee. Het helpt natuurlijk dat ik geen partner heb (*lacht*)."

Kippenvelmomenten

Met enkele collega's van het INBO plant hij jaarlijks een reis die helemaal in het teken staat van vogels spotten. Polen, Gambia, Marokko, Israël, Georgië, Lapland, Schotland: Joris trekt er gewapend met verrekijker en fotomateriaal naartoe. En dat materiaal is niet goedkoop. "Een degelijke verrekijker en telescoop kosten al gauw 4000 euro. Een deftig fototoestel met telelens kost minstens 5000 euro en dan heb je nog geen statief of nachtkijker. Maar dat heb ik wel over voor mijn passie. Gecamoufleerd in de natuur zitten, wachtend op die ene waarneming van die zeldzame broedvogel: dat zijn onbetaalbare kippenvelmomenten! Soms wil ik mezelf klonen omdat ik nog zoveel wil doen."

Niet te fanatiek

Hoewel Joris zichzelf als fanatieke vogelaar beschouwt, kan het nog altijd erger. "Twitchers (*die gericht het land doorkruisen op zoek naar gesignaleerde zeldzame vogels, red.*) maken vaak speciale afspraken met hun werkgever om in geval van bijzon-

dere waarnemingen direct op pad te kunnen gaan. Maar zo ver wil ik het niet drijven."

Mopsvleermuis

Sinds kort heeft Joris er een extra passie bij: vleermuizen. "Ik heb een *batdetector* gekocht waarmee je die beesten kunt opsporen en herkennen. Het is een apparaat dat ultrageluid kan registreren en omzetten in hoorbaar geluid. Vleermuizen zijn razendsnel en het is doorgaans erg moeilijk om te zien om welke soort het gaat, zelfs met een nachtkijker. In augustus vorig jaar trok een specifiek geluid mijn aandacht. Mijn euforie was groot toen het achteraf om de mopsvleermuis bleek te gaan. Dat was een redelijk unieke waarneming, want er wordt aangenomen dat die uitgestorven is in Vlaanderen. Zo werd ik meteen goed onthaald bij de vleermuisspotters (*lacht*)."

www.livingplanet.be
www.durmevallei.be

© JORIS EVERAERT

De bonte ijsvogel, door Joris gespot in Gambia.

Nog meer pensioen

De eerste stappen in de grote pensioenhervormingen van de regering-Michel zijn een feit. Vanaf volgend jaar tellen uw jaren hogere studies niet meer volledig mee om uw recht op (vervroegd) pensioen te berekenen. En langer blijven werken geeft vanaf dit jaar ook geen recht meer op een bonusbedrag bij uw pensioen. De wet daarover is dit voorjaar in het Staatsblad verschenen. 13 zet op een rijtje wat er nu precies is veranderd, en wat we nog mogen verwachten.

MAARTEN DE GENDT

Diplomabonificatie verdwijnt

Statutaire collega's met een bachelor- of masterdiploma zullen in de toekomst bijna nooit meer met vervroegd pensioen kunnen gaan. Dat komt omdat de diplomabonificatie, die voor statutaire ambtenaren bestond, is geschrapt. Tot nu toe telden de jaren hogere studies die vereist zijn voor uw functie, mee als 'gewerkte jaren' voor de berekening van uw pensioenbedrag en het aantal loopbaanjaren.

Die diplomabonificatie verdwijnt geleidelijk vanaf 1 januari 2016. Ieder jaar wordt de bonificatie een stukje ingekort. Afhankelijk van hoelang de studieduur voor uw diploma was, gaan er telkens vier tot zes maanden af. Wie twee jaar gestudeerd heeft, is de diplomabonificatie volledig kwijt vanaf 1 januari 2022. Bij een studieduur van drie of vier jaar is dat op 1 januari 2024. Zevenjarige studies (zoals geneeskunde) tellen niet meer mee vanaf 1 januari 2030.

Het aantal studiejaar telt wel nog altijd mee voor de berekening van het pensioenbedrag. Dat verandert vooralsnog niet.

De nieuwe regel geldt voor alle statutaire ambtenaren, dus niet alleen voor nieuwe personeelsleden, zoals velen hoopten. Er gelden wel enkele overgangsmatregelen voor wie op 1 januari 2016 minstens 55 jaar is. Voor contractuele collega's verandert er niets. Voor hen gold de diplomabonificatie niet. Ze kunnen wel hun studieperiode 'reguleren' door zelf (binnen tien jaar na hun studie!) een bijdrage te betalen aan de bevoegde pensioendienst. Statutaire ambtenaren hebben die mogelijkheid (nog) niet.

Pensioenbonus afgeschaft

De pensioenbonus is vanaf 1 januari 2015 afgeschaft voor statutaire ambtenaren. Dat is een extra bedrag als u langer blijft werken en niet snel met vervroegd pensioen gaat. Wie vóór 1 december 2014 al recht had op een pensioenbonus, blijft die wel behouden.

Voor contractuelen blijft de pensioenbonus voorlopig nog bestaan. Voor hen gelden dezelfde regels als voor werknemers uit de privésector. De federale regering wil ook daar de pensioenbonus afschaffen, maar de wettelijke regeling daarvoor is nog niet uitgewerkt.

hervormingen

Pensioenleeftijd naar 67

Op 5 juni hebben de federale ministers een wetsontwerp goedgekeurd om de huidige pensioenleeftijd van 65 jaar te verhogen. In 2025 stijgt de wettelijke pensioenleeftijd naar 66 jaar, in 2030 wordt dat 67 jaar. Deze maatregel geldt niet alleen voor overheidspersoneel, maar voor de hele bevolking.

De wet is nog niet van kracht. Het federaal parlement moet de tekst eerst nog bespreken en erover stemmen.

Overlevingspensioen van 45 naar 55 jaar

Daarnaast was er op 5 juni nog een wetsontwerp dat de minimumleeftijd voor een overlevingspensioen optrekt. Dat is een pensioen dat u krijgt als uw partner overlijdt en u zelf geen of weinig andere inkomsten hebt. Momenteel ligt de minimumleeftijd op 45 jaar. In 2025 wordt dat 50 jaar, en in 2030 wordt het 55 jaar. Deze maatregel geldt voor de hele bevolking. Ook hiervoor wachten we nog de behandeling in het federaal parlement af.

Vervroegd pensioen pas op 63 en pas na 42 jaar werken

Op 5 juni heeft de federale regering een tweede wetsontwerp goedgekeurd dat de leeftijd- en loopbaanvoorwaarden voor vervroegd pensioen verder optrekt. Zo wordt de minimumleeftijd opgetrokken van 62 jaar in 2016 naar 62,5 jaar in 2017, en naar 63 jaar in 2018. In 2017 moet u ook een loopbaan van minstens 41 jaar kunnen voorleggen, en in 2018 een loopbaan van 42 jaar. Er zijn wel enkele uitzonderingen, onder meer voor wie tegen dan al een langere loopbaan heeft. Ook deze maatregel geldt voor de hele bevolking.

Ook dit voorstel moet nog goedgekeurd worden door het federaal parlement.

Gelijkgestelde periodes verminderen

In haar regeerakkoord beloofde de federale regering het aantal 'gelijkgestelde periodes' in te perken. Loopbaanonderbreking en tijdskrediet zouden niet meer meetellen voor de berekening van uw pensioenrechten, behalve bepaalde soorten zorgverlof (zoals ouderschapsverlof of palliatief verlof). Voorlopig zijn er nog geen concrete stappen gezet om dat voornemen in praktijk te brengen.

Contractuele jaren niet meer meetellen

Als u eerst een tijdje als contractueel gewerkt hebt voor u statutair benoemd werd, tellen uw contractuele jaren momenteel mee voor de berekening van uw ambtenarenpensioen. Ook dat wou het federale

regeerakkoord afschaffen: voor uw jaren als contractueel personeelslid zou het minder voordelige pensioenstelsel van werknemers in de privésector gelden. Ter compensatie zou er wel een aanvullende pensioenpijler voor contractuelen komen. Er zijn nog geen zichtbare stappen gezet om dit te realiseren.

Ziektepensioen afschaffen

Het federale regeerakkoord wou verder het zogenaamde 'ziektepensioen' voor statutaire ambtenaren uit de wereld helpen. Bij ons is dat onder meer bekend als de definitieve ongeschiktheidsverklaring na 666 ziekte-dagen. In de plaats daarvan zou het ziekenfonds arbeidsongeschiktheidsuitkeringen verlenen, zoals die al bestaan voor contractuelen en voor werknemers in de privésector.

Nieuw puntensysteem en andere hervormingen

Tot slot beloofde het federale regeerakkoord tegen 2030 een hervorming van de pensioenberekeningen op basis van een puntensysteem. Het principe is eenvoudig: wie een volledig jaar werkt voor een gemiddeld loon, krijgt één punt. 45 punten geven recht op een volledig pensioen. Sommige zogenaamde gelijkgestelde periodes (bijvoorbeeld ziekte) blijven meetellen. Wie een zwaar beroep uitoefent, kan iets méér dan één punt per jaar krijgen, zodat hij toch wat vroeger met pensioen kan gaan. Er zouden ook nieuwe mogelijkheden komen, zoals een deeltijds pensioen. In juni is er een Nationaal Pensioencomité opgericht dat die hervormingen moet helpen uitwerken.

“Het zijn al plezantere

tijden geweest voor boeren”

“Het is een 4x4, ja, met tapijtjes in plastic. Als je zo vaak het veld op gaat, is dat nodig.” Voorlichter Annie Demeyere is kind aan huis bij heel wat landbouwers. Ze legt jaarlijks zo’n 15 000 kilometer af tussen haar bureau en de velden. “Wij zijn de schakel tussen de administratie en de praktijk. We informeren en sensibiliseren landbouwers, maar koppelen ook terug naar de collega’s die het beleid uitstippelen. Zo kan nieuwe regelgeving in een zo vroeg mogelijk stadium getoetst worden aan de praktijk.” 13 ging een dag letterlijk mee de boer op.

PETRA GOOVAERTS · FOTO’S LIEVEN VAN ASSCHE

“Het is een lastig jaar voor landbouwers”, laat Annie in de loop van de dag vallen. “Veel reglementen zijn veranderd, er zijn subsidies verlaagd of weggefallen, er komen nieuwe bemestingsnormen, boeren die te veel stikstof in beschermde natuurgebieden uitstoten, kunnen hun milieuvergunning verliezen ... Dat komt allemaal boven op de te lage prijzen die ze vaak voor hun producten krijgen. Het zijn al plezieriger tijden geweest.”

Het idee leeft dat het voor boeren nooit goed is en dat er altijd wel iets is om over te klagen.

“Toch wordt het steeds moeilijker voor landbouwers. Ze moeten voortdurend schipperen en afwegen

tussen hun inkomen en de gevolgen van hun werk voor het leefmilieu. Je kunt ervoor kiezen om geen bestrijdingsmiddelen te gebruiken, maar dan krijg je waarschijnlijk zoveel insecten dat een groot deel van je planten aangetast wordt en kapot gaat. Ik doe dit werk sinds de jaren 80 en zie een duidelijke evolutie in het gebruik van sporenmiddelen. Vroeger behandelden boeren hun planten vier tot vijf keer per seizoen tegen ziektes, nu is dat gemiddeld nog anderhalve keer. Ze kijken nu eerst naar wat er nodig is voor een gewas. Bovendien wisselen ze de vruchten die ze telen af. Zo vermijd je ook ziektes. Of ze gebruiken biologische gewasbeschermingsmiddelen. Boeren zijn vaak *natuurminded*. Maar ze willen ook gerespecteerd worden.”

Julie zoeken mee naar oplossingen?

“Dat klopt. We staan zo dicht bij de praktijk dat we ervoor kunnen zorgen dat het beleid realistischer wordt. Als boeren ons duidelijk maken dat een maatregel voor hen niet haalbaar is, dan signaleren wij dat aan onze collega’s. Zo kunnen zij het beleid in de mate van het mogelijke bijsturen. We proberen toekomstige regels ook zo goed mogelijk in te vullen. Zo hopen we binnen twee jaar een goed nieuw,

efficiënt en aanvaard erosiebesluit te hebben. Op de proefvelden tonen we met welke plantentechniek de grond het minste wegspoelt: gras tussen gewassen laten groeien, putjes in de grond maken of nog andere technieken. Voor die proefvelden werken we samen met enkele landbouwers, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek en de praktijkcentra voor de verschillende teelten (akkerbouw, groenten, fruit en sierteelt).”

Is het een taak van de overheid om die onderzoeken te doen?

“We vergelijken niet alleen plantentechnieken, maar bijvoorbeeld ook gewasbeschermingsmiddelen. We demonstreren producten van verschillende firma's en zijn dus objectief, in tegenstelling tot de fabrikanten van de middelen. Bovendien tonen we wat het beste werkt op de verschillende bodemtypes in Vlaanderen. Met de resultaten kunnen we landbouwers gericht informeren. Daarnaast overleg ik veel met Vlaamse, federale en Europese collega's, maak brochures, organiseer studiedagen en geef vooral in de winter - als het rustiger is op de boerderijen - veel voordrachten. Al liggen de contacten met de landbouwers me toch het best. Op hun velden doe ik veel inspiratie op voor mijn werk.”

Annie Demeyere (58)

PROFIEL

- Is voorlichter 'aardappelen, bieten, cichorei en algemene gewasbescherming' bij het Departement Landbouw en Visserij. Werkte voordien bij de federale overheid. Maakte in 2002 na de vijfde staatshervorming de overstap naar de Vlaamse overheid.
- Opleiding: landbouwingenieur
- Loon: 3300 euro netto (plus maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en kilometervergoeding)
- Woont in Kessel-Lo en komt met de fiets naar het VAC Leuven. Maakt ook veel verplaatsingen met haar eigen wagen.

Een dag in het spoor van Annie

08:35

Annie start haar werkdag aan haar bureau op de twaalfde verdieping van het VAC Leuven. Ze bereidt de vergadering van straks voor, schrijft teksten voor een brochure en maakt de uitnodiging voor een opendeurdag in een proefboerderij.

10:00

Aan de vergadertafel met het coördinatiecomité akkerbouw. Ook haar collega-voorlichters Jean-Luc Lamont en Mathias Abts, en vertegenwoordigers van enkele praktijkcentra zitten erbij. De praktijkcentra voeren proeven uit met gewassen en informeren de boeren daarover. "Wij bespreken hier alles wat met die onderzoeken te maken heeft."

14:00

Annie rijdt naar Hof ter Vaeren in Huldenberg, de boerderij waar er volgende week een opendeurdag is. "We verwachten meer dan honderd boeren uit de streek. Ze worden rondgeleid op de proefvelden. Ik ga nu kijken hoe de velden erbij liggen en of alles klaar is."

14:25

Annie bekijkt met boer Walter de plaats waar lege verpakkingen van sproeivloeistoffen verzameld worden. In de biofilter ernaast wordt onder andere het spoelwater uit die bussen opgevangen en gezuiverd. "Bacteriën breken de producten af. Dit is een relatief goedkope installatie die we tijdens de opendeurdag willen laten zien."

15:05

Op het aardappelveld van boer Walter. Op één stukje van het veld zijn de aardappelen op een andere manier geplant, om na te gaan hoe je erosie kunt vermijden.

15:40

Op het maïsveld staan enkele constructies om na te gaan hoeveel water er wegspoelt als het hard regent, en of er een verschil is naargelang van de manier van planten. "Bij het volgende onweer spring ik meteen in mijn auto om foto's te maken en de opvangbakken voor het water te controleren", zegt Annie.

21:00

Annie komt aan bij de Tuinbouwschool in Sint-Truiden. Ze zal een cursus duurzame gewasbescherming geven voor startende boeren. "Ze hebben al een hele dag buiten gewerkt. Als ze echt te moe zijn, dan kort ik mijn cursus wat in."

21:10

Opleiding tot 23 uur. "Koop geen goedkope gewasbeschermingsmiddelen uit het buitenland. Je weet niet wat er inzit, en ze zijn hier niet toegelaten", drukt Annie de wakkere klas op het hart.

Wilt u een van uw collega's bedanken? Staat iemand voor een nieuwe uitdaging? Of is uw collega net getrouwd? Stuur uw nominatie met een foto en een paar zinnen uitleg naar 13@vlaanderen.be.

“Proficiat met jullie publicatie”

Greet, Hilde, Anne, Aude,
Tom, Emilie en Hannah van het
Agentschap voor Infrastructuur in
het Onderwijs (AGION)

EEN BLOEMETJE VOOR

**Geert Leemans (Departement Onderwijs en Vorming) en
Sara Feys (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)**

“Net voor jullie AGION verlieten, hebben jullie allebei nog een toppublicatie gemaakt, waarvoor AGION jullie erg dankbaar is. Geert, jij hebt met de Schoolgebouwenmonitor 2013 een ontzettend waardevol rapport op tafel gelegd. Daar-

naast behaalde je begin dit jaar je doctoraatstitel.

Sara, jij bent een van de drijvende krachten geweest achter de inspiratiebundel voor toegankelijke scholen en de kennisverwerving over scholenbouw. Bedankt!”

EEN BLOEMETJE VOOR

Myriam Luppens, Het Facilitair Bedrijf

“Met dit bloemetje willen we je verrassen en je bedanken voor de vele jaren dat je onze werkplaatsen op verdieping 3A in het Boudewijngebouw hebt schoongemaakt. We zullen je vriendelijkheid en spontaniteit missen.”

“Bedankt om onze werkplek al die jaren schoon te maken”

Het Gemeenschappelijk Dienstencentrum Sociaal
Secretariaat, Agentschap Overheidspersoneel

EEN BLOEMETJE VOOR

Viviane Vrijdag, VDAB-Neerpelt

“Je bent ons zorgzame make. Je maakt graag een praatje met iedereen en verzorgt de bloemetjes. Op je 65ste ben je nog altijd halftijds aan het werk, maar binnenkort ga je helaas met pensioen. Je bent haast nooit ziek en je bent ons zonnetje op de werkvloer. Elke namiddag sta je klaar voor je vijf kleinkinderen en je twee kinderen. Je wilde eigenlijk met stille trom vertrekken, maar wij willen toch graag meegeven dat je een supercollega was die we zullen missen.”

“We gaan een supercollega missen”

Je collega's van VDAB-Neerpelt

EEN BLOEMETJE VOOR

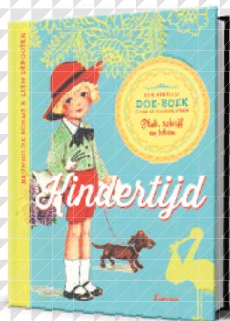
Rita Neyens, Agentschap Wegen en Verkeer Limburg

“Als jong meisje begon je in 1969 bij de cel Contracten. In de loop van de jaren veranderde de naam van onze organisatie geregeld, maar jij veranderde nooit van dienst. Je hebt vijfhonderd projecten administratief opgevolgd, drie directeurs, ontelbare ingenieurs en andere collega's zien komen en gaan. Je bouwt je loopbaan nu af, maar je hebt nog altijd zin om te blijven werken. Bedankt voor je onvoorwaardelijke inzet!”

“Bedankt voor je onvoorwaardelijke inzet!”

Je collega's van de cel Contracten

5 boeken

Kindertijd

Collega Brunhilde Borms van het Agentschap Overheidspersoneel neemt u in haar nieuwste boek mee naar uw kindertijd. Wat is uw verhaal? Wat waren de favoriete namen van mama en papa die het niet haalden? Ga op zoek naar boeken en liedjes die zeker niet vergeten mogen worden. Maak een collage rond de eerste letter van uw naam. Met het boek *Kindertijd* ontdekt u uw persoonlijke geschiedenis.

5 dagkaartjes Cactusfestival

Het Cactusfestival haalt van 10 tot 12 juli heel wat mooie namen naar Brugge. 13 mag drie dagkaartjes voor zaterdag 11 juli weggeven en twee voor zondag 12 juli. Op zaterdag staan onder meer John Hiatt, Sohn, Black Rebel Motorcycle Club, Balthazar en Het Zesde Metaal op het podium, op zondag deUS, Thurston Moore, The Kooks (foto), Two Gallants en Anna Calvi.

Win

Wie wil winnen, vult uiterlijk op 15 juli ons wedstrijdformulier in op www.vlaanderen.be/13.

20 boeken

Hoor jij wat ik hoor

Wat?

Hoor jij wat ik hoor is een doeboek voor 8- tot 12-jarigen met allerlei proefjes, experimenten, spelletjes en vragen. Het boek maakt deel uit van de zomeractie *Schatten van Vlieg*. In heel Vlaanderen verstoppert cultuurpartners schatkisten op hun locaties. Ga op schattenjacht tussen de boeken in een bibliotheek, in de tuin van een museum, in een hoekje van een kerk ... Via www.UiTmetVlieg.be kunt u opzoeken waar de schatkistjes verstopt liggen. Tijdens de zomermaanden zit er in de schatkisten een klankdoozje dat een voorsmaak is van dit doeboek.

Link met de Vlaamse overheid?

Het boek werd gemaakt door het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, CultuurNet, Aifoon en Musica. Het boek wil kinderen van jongens af stimuleren hun zintuigen te gebruiken, creatief te zijn en zo hun kunstzinnigheid aan te wakkeren. Elk jaar is de Vlieg-zomeractie (en dus ook deze publicatie) gebaseerd op een thema en staat een ander zintuig centraal. Dit jaar is dat het gehoor.

20 x 2 kaartjes 3D World Magic & Fun

Gekke bekken trekken terwijl vrienden en familieleden zich te pletter lachen en foto's nemen? In 3D World Magic & Fun vindt u een heleboel decors die u kunt 'vervullen'. Dit jaar wordt het een beestige boel, leeft Marilyn Monroe weer op, speelt u tafeltennis met Jean-Michel Saive, komt u terecht in een Van Goghschilderij of probeert u Darth Vader neer te sabalen. 3D World Magic & Fun Koksijde 2015 vindt plaats in cc Casino Koksijde van 11 juli tot en met 26 augustus, elke dag van 14 tot 18 uur. Met uw PlusPas betaalt u 7 euro in plaats van 10 euro (maximaal vier personen per PlusPas). Dit aanbod geldt alleen als u uw kaarten aan de kassa koopt.

Pluspasvoordeel

10 x 2 kaartjes

Topdag Gordelfestival

Ook dit jaar geeft het Gordelfestival een toffe draai aan uw zomer! Ontdek alle verborgen plekjes in de Groene Gordel en de Vlaamse Rand rond Brussel, Vlaanderen op z'n mooist. Er is voor ieder wat wils: sportievelingen, cultuurliefhebbers, families, levensgenieters ... 6 september wordt de Topdag van het Gordelfestival. Er zijn activiteiten in het Bloso-centrum Hofstade, Provinciedomein Huizingen, Londerzeel - de focusgemeente van deze editie - en in de verschillende gemeenschapscentra in de facilitengemeenten Sint-Genesius-Rode, Wezembeek-Oppem, Kraainem en Wemmel en in De Bosuil in Jezus-Eik. Het volledige programma vindt u op www.gordelfestival.be. 13 geeft voor die Topdag tien kaartjes weg. De collega's van vzw De Rand en Bloso organiseren dit evenement samen met de provincie Vlaams-Brabant.

Gratis

Boterhammen in het Park

Van 24 tot 28 augustus is er elke middag vanaf 12 uur Boterhammen in het Park in het Warandepark in Brussel, met onder meer Urbanus & De Fanfaar en Guido Belcanto. Vanaf 20 uur start het avondprogramma Feeërieën met onder

meer Taxiwars en Ryley Walker. Afhankelijk van de beslissing van uw leidend ambtenaar kunt u dienstvrijstelling krijgen voor de middagoptredens. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw Personeelsdienst.

Gratis

Brussel danst

Op 11 juli laten de collega's van Muntpunt Brussel weer bruisen met een gratis festival, waar iedereen in eigen tempo de zomer in feest. Na de middag zijn er tal van wandelingen. Laat u door een van de kleurrijke fanfares naar het Muntplein leiden waar u kunt deelnemen aan of supporteren voor de *dancebattles*. 's Avonds zorgt Radio Modern op de Grote Markt voor een heuse liveshow met Vlaamse artiesten, zoals Pieter Embrechts en Lucas Van den Eynde. Wie daarna nog niet uitgefeest is, trekt naar het Muntplein, waar DJ TLP & friends vanaf 22 uur het dansfestival met de juiste beats afsluiten.

45 x 2 kaartjes

Brussels Philharmonic en Vlaams Radiokoor

Brussels Philharmonic

- Inauguraal concert Stéphane Denève, *Le mariage parfait*, 19/9, Brussel, Flagey. Met *something old, something new, something borrowed, something blue* tekent de nieuwe chef-dirigent een meer dan passend programma voor dit eerste concert: van de 'oude' Belg César Franck over de nieuwe componisten Rouse en Connesson, tot het iconische *La Mer* van Debussy.

Vlaams Radio Koor

- De Herenclub - Cognac & sigaren in de sociëteit*, 29/9, Brugge, Concertgebouw, met werk van Bruckner, Mendelssohn, Schubert, Wagner ...
- De Herenclub - Cognac & sigaren in de sociëteit*, 30/9, Brussel, Flagey, met werk van Bruckner, Mendelssohn, Schubert, Wagner ...

Info

- www.gordelfestival.be
- www.abconcerts.be
- www.cactusfestival.be
- www.3dworldkoksijde.be
- www.uitinvlaanderen.be
- www.brusseldanst.be
- www.pluspas.be
- www.brusselsphilharmonic.be
- www.vlaamsradiokoor.be

Weggeplukt

De katoenoogst in Oezbekistan draait vooral op 'dwangarbeid' van ambtenaren. Zo blijkt uit een rapport van het *Uzbek-German Forum for Human Rights*. Ambtenaren worden massaal verplicht om hun gewone functie tijdelijk in te ruilen voor een job als katoenplukker. De jaarlijkse katoenproductie in Oezbekistan vereist zo'n vier miljoen werkrachten. Die worden geclaimd bij lokale en andere overheden, waardoor openbare diensten, zoals gezondheidszorg en onderwijs, onder druk komen te staan. De opgeëiste werkrachten kunnen zich eventueel vrijkopen, waardoor corruptie zich steeds verder verspreidt.

Discipline

Bij ons heb je negatieve evaluaties, andere landen gaan heel wat verder met collega's die niet naar behoren functioneren. Kim Jong-un, de Noord-Koreaanse dictator, zou dit jaar al vijftien ambtenaren hebben laten executeren. De vijftien zouden onder meer geklaagd hebben over het beleid van 'de grote leider'. Dat beweert althans een Zuid-Koreaans persbureau. Met de executies wil de Noord-Koreaanse leider zijn volk aanzetten tot discipline en trouw.

Heet

Zolang het er te warm is, moeten ambtenaren in Venezuela nog maar 5,5 uur per dag werken. De regering wil energie besparen door het gebruik van airconditioning in overheidsgebouwen terug te dringen. De ambtenaren moeten nu werken van 7.30 uur tot 13 uur. Normaal duurt hun werkdag zo'n drie uur langer. De maatregel maakt deel uit van een nationaal actieplan om zuiniger om te springen met elektriciteit. Stroomonderbrekingen komen immers vaak voor in het Zuid-Amerikaanse land. Privébedrijven hebben in het kader van het actieplan de vraag gekregen hun eigen generatoren te gebruiken om de druk op het staatsnetwerk te verlichten.

Ontstop

Er mag weer aangeworven worden bij de federale overheid. Op voorstel van minister van Ambtenarenzaken Steven Vandeput stopt de aanwervingsstop. Verder worden de leidinggevende ambtenaren volledig verantwoordelijk voor het personeelsbeleid in hun eigen diensten. Ze krijgen een bepaald budget waarmee ze zelf kunnen beslissen over aanwervingen, promoties en mutaties. Daardoor kunnen ze gemakkelijker hun personeel inzetten waar het nodig is. Er zit echter één addertje onder het gras: de daling van de personeelsbudgetten met 12% tegen het einde van de regeerperiode verandert niet.

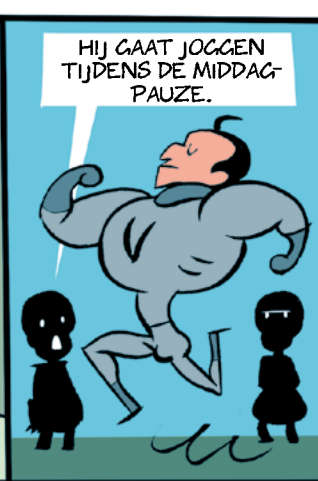
Privaat

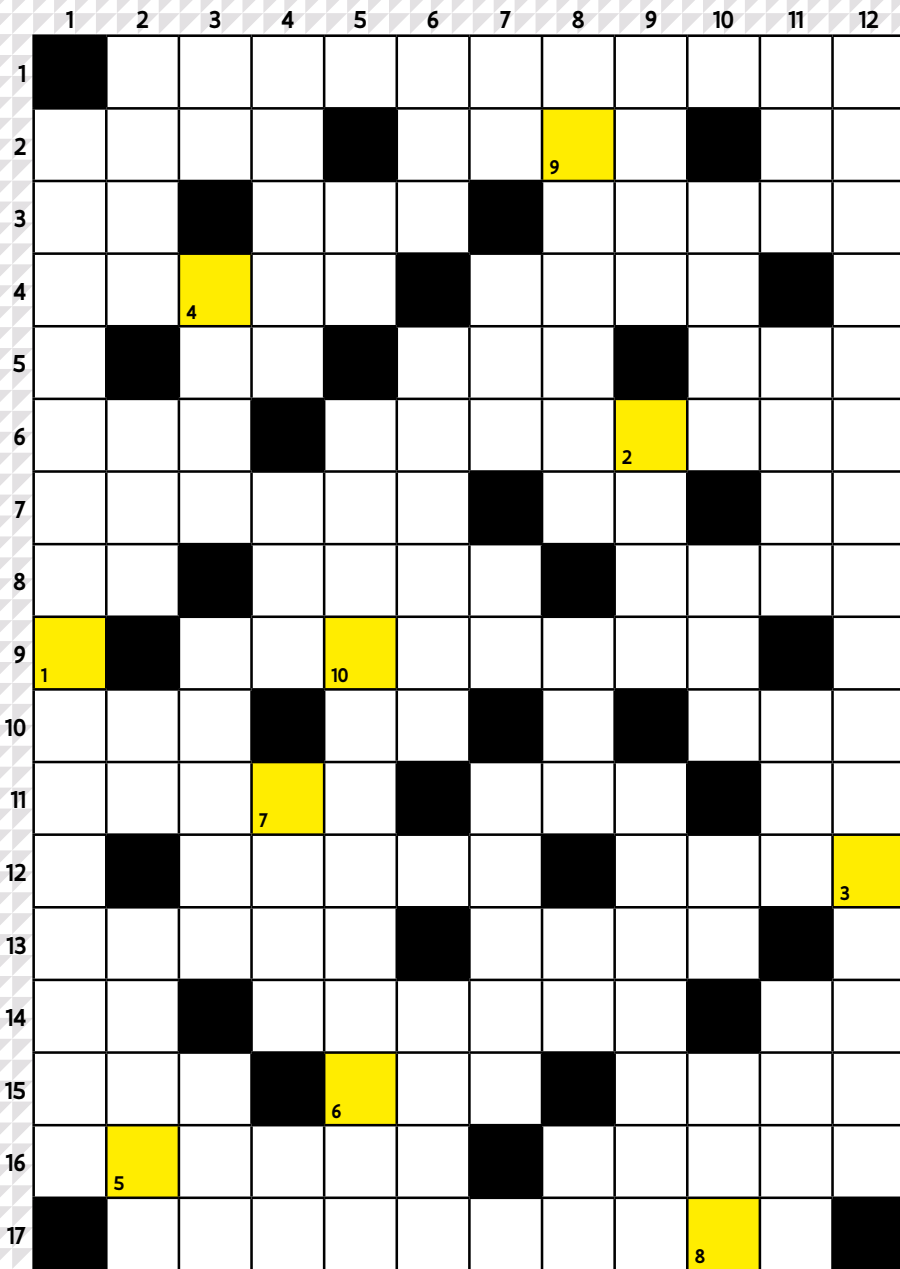
De Privacycommissie ontving al zo'n honderd klachten over ambtenaren van steden en gemeenten die in persoonsgegevens snuffelen zonder dat ze daarvoor een gegronde reden hebben. Lokale ambtenaren, zoals politieagenten of werknemers bij de burgerlijke stand, hebben toegang tot het Rijksregister als ze dat nodig hebben voor hun job. Soms maken ze daar echter misbruik van. Vaak weten de betrokken mensen dat niet, maar misbruik maken van je positie als ambtenaar kan niet, zo reageert de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

IN EEN ONZEKERE TOEKOMST GEPLAAGD DOOR STEEDS MEER CONFLICTERENDE WETTEN EN REGELS
BEHOEFT SLECHTJ EEN TEAM VAN SUPERAMBTENAREN VLAANDEREN VOOR VERDER VERVAL...

DE DIENDERS

PUZZEL

Horizontaal

1. bevoegdheid van Vlaams minister Ben Weyts
2. te koop - uitstraling - onderofficier
3. Oude Testament - kuil - voormalige Franse munt
4. gebladerde - Oudiers alfabet
5. meisjesnaam - bedeesd - Europees Stabiliteitsmechanisme
6. groente - zelfstandig onderdeel van een provincie
7. godsdienstig lied - decimeter - oneven
8. getij - enthousiasme - boomvruchten
9. computerapparatuur als handelswaar
10. grootouder - karaat - Europeaan
11. verpleegster - Sint-Katelijne-Waver - onzes ziens
12. naam van een gemeenschapscentrum van vzw 'De Rand' in Wezembeek-Oppeem - bijenzwerm
13. uitroep van blijdschap - deel van een kachel
14. Fries watertje - gevaar - slank
15. lers verzetsleger - kous - vulkaan op Sicilië
16. kerkelijke armenverzorger - voedsel
17. vocht dat zich in de bodem bevindt

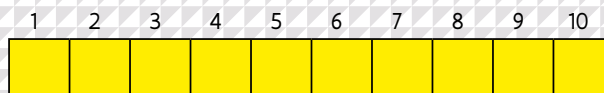
Verticaal

1. bevoegdheid van Vlaams minister Jo Vandeuren
2. verbod - kwab - per uur - ijzerhoudend
3. Chinese maat - kruik - keurbende - bloeiwijze
4. Europees gebergte - ontvlekkingsmiddel - bamboe vistuig - boksterm
5. bijbelse plaats - bevoegdheid van Vlaams minister Liesbeth Homans
6. tapijt - met een taak bezwaard - cirkelvormig
7. Sovjet-Unie - loofboom - nanogram - zintuig
8. patrimonium - eveneens - aansporing - uitroep van afkeer
9. eind van een raadseltje - loopvogel - naam van een Bezoekerscentrum en Bosmuseum in Essen
10. slotwoord - lofdicht - gezinslid - gesloten
11. kloosterlinge - materie - optelling - moustache
12. folder met toelichtingen of inlichtingen

Met de letters uit de genummerde vakjes van het kruiswoordraadsel kunt u het sleutelwoord vormen. Surf uiterlijk op 15 juli naar www.vlaanderen.be/13 en vul daar de oplossing op ons wedstrijdformulier in.

U maakt dan kans op een aankoopcheque!

Oplossing

44% van de 13-lezers voelt zich niet voldoende gewaardeerd op het werk. Dat cijfer uit onze poll (pagina 6) laat me niet los.

44%. Dat is bijna de helft. Op een gemiddeld bureau-eiland zijn er dus één of twee mensen die zich gewantrouwd of nutteloos voelen, onzichtbaar of op een zijspoor gezet.

Dat zijn geen cijfers om trots op te zijn. Dat zijn cijfers om ons over te schamen.

Aan beleidsintenties nochtans geen gebrek. Bij de Vlaamse overheid wordt er al jaren gedacht, gewerkt en geschaafd aan een nieuw beloningsbeleid, aan innovatieve arbeidsorganisatie, aan een modern hr-beleid, aan sociaal werkgeverschap, aan leiderschap 2020 ... Maar na al die jaren voelt nog steeds bijna de helft zich niet gewaardeerd. Blijkbaar slagen we er maar niet in om al die goede intenties en mooie principes in de praktijk om te zetten. Hebben we nog steeds niet gevonden wat de essentie is van een menselijke organisatie.

Wat ik het ergste vind: we blijken ontzettend hardleers. Dat heb ik geleerd toen ik een paar collega's sprak ter voorbereiding van mijn stukje over de loonproblemen bij mensen die van de federale overheid overgekomen zijn na de zesde staatshervorming (pagina 26).

Ik werd er niet gelukkig van. Ik ontmoette mensen die hele nachten lagen te piekeren, die op een paar maanden tijd hun werkplezier en voldoening verloren waren. Een paar leken me serieus op weg naar een inzinking, misschien wel een burn-out. Enkel en alleen door de manier waarop hun komst naar de Vlaamse overheid is verlopen.

"Mijn collega doet hetzelfde werk als ik. We hebben hetzelfde diploma en dezelfde competenties, en we zijn in dezelfde periode beginnen te werken. Maar sinds onze overkomst verdien ik 250 euro minder dan hij. Vindt de Vlaamse overheid mij nu echt minder waard dan mijn collega?"

"Ik heb vroeger al eens voor de Vlaamse overheid gewerkt, maar ben op een bepaald moment naar de federale overheid overgestapt. Ik ben toen met elf jaar geldelijke anciënniteit vertrokken. Nu kom ik terug en krijg ik maar vijf jaar anciënniteit meer. Als ik destijds gewoon op mijn stoel was blijven zitten, zou ik nu meer verdienen. Nee, ik voel me echt niet welkom."

"Mijn werk is niet veranderd. Ik doe nog steeds hetzelfde als bij de federale overheid. Maar ik zit hier wel in een lagere graad, met een lager loon. Omdat er voor mijn diploma geen specifieke graad bestaat bij de Vlaamse overheid, terwijl dat bij de federale overheid wel zo was. Ik voel me behoorlijk depri."

Waardering? Deze collega's voelden er alvast niks van.

Toch zie ik een lichtpuntje. Toen ik een van de nieuwe collega's een exemplaar van 13 nastuurde - zijn adres was nog niet in onze adressenlijst opgenomen - stak ik er snel een groetenkaartje bij waarop ik schreef: 'Welkom bij de Vlaamse overheid.' Een ingeving van het moment. Kreeg ik een prachtige reactie terug: "Toen ik dat kaartje las, voelde ik me meteen een stuk beter." Met mijn kleine gebaar, amper een half minuutje werk, heb ik blijkbaar precies die waardering gegeven waar die collega op dat moment nood aan had.

Als individu kunnen we een verschil maken. Waarom kunnen we dat als organisatie niet?

"Dat zijn geen cijfers om trots op te zijn, maar cijfers om ons over te schamen"

Maarten De Gendt, redacteur

 www.twitter.com/maartendegendt

13 wil ook uw mening kennen! Daarom maken we op deze pagina's plaats voor uw reacties en lezersbrieven. U kunt reageren onder de artikels op de website van 13 of door te mailen naar 13@vlaanderen.be.

TAALTIP

Wat is correct: *In geval* of *ingeval* ik ziek word, zal mijn collega me vervangen?

De correcte schrijfwijze is: *Ingeval* ik ziek word, zal mijn collega me vervangen. Het voegwoord *ingeval* wordt in één woord geschreven. *Ingeval* is formeel en wordt vooral in de geschreven taal gebruikt. Het is aan te bevelen om het te vervangen door het neutrale voegwoord *als*: *Als ik ziek word, zal mijn collega me vervangen*.

De voorzetseluitdrukking *in geval van* wordt in drie losse woorden geschreven: *In geval van nood kun je het alarmnummer bellen; In geval van overmacht kan een student vragen om een examen te verplaatsen. In geval van* kan vaak vervangen worden door *bij of in*. Bijvoorbeeld: *In geval van detachering / Bij detachering gelden de volgende rechtsregels; In geval van / In een onverwachte verkeerssituatie moet je snel en adequaat reageren*.

Tip: Bezoek de volledig vernieuwde site van de Taaltelefoon: www.taaltelefoon.be.

Stel uw taalvragen aan de Taaltelefoon op 078 15 20 25.

Reacties op 'Eerst een schok, dan een verrijking', over Solange Theys van VDAB die acht jaar geleden van geslacht veranderde, 13 nr. 52, april 2015

Respect voor transgendercollega

Je moet een sterke persoonlijkheid hebben om te kunnen doen wat Solange gedaan heeft, maar dat heeft ze zeker. Ze straalt ook heel veel zelfvertrouwen uit. Al kan ik me voorstellen dat dat in het begin anders was. Ik werk al zes jaar samen met Solange en het valt me nog iedere dag op hoeveel positivisme er van haar uitgaat. In één woord: respect!

Mario Demeyer, VDAB

Mooi gezegd

"Ik vind mezelf niet eens meer een transgender. Ik noem mezelf een vrouw." Mooi gezegd van Solange!

Veerle Depauw, dienst Diversiteitsbeleid (Agentschap Overheidspersoneel)

Reactie op Veerles column 'Heerlijk helder' uit 13 nr. 52, april 2015

Noem facilitatoren maar facilitatoren

Toegegeven, je bent niet de enige die de woorden 'faciliteren' en 'facilitator' in vraag stelt. Als coördinator van de Vlaamse overheidsfacilitatoren ligt het onderwerp me nauw aan het hart. Op LinkedIn woedt er ook een discussie over het onderwerp en zijn er alternatieven voorgesteld: *thinktankmanager*, *thinktankcoördinator*, *thinktankcreator*, *pontifex*, *host*, *convenor*, *vergaderator*, *liator* ... Ik ben er niet van overtuigd dat de alternatieven helderder zijn dan het origineel. Ik zou ook niet graag 'coördinator van de Vlaamse overheidspontifexen' in m'n mailhandtekening zetten. Volgens jouw 'noem een kat gewoon een kat'-principe zou ik er dan ook

voor willen pleiten om facilitatoren gewoon facilitatoren te noemen. Aan ons, facilitatoren, om ervoor te zorgen dat meer mensen weten wat het betekent.

Binnen de Vlaamse overheid begeleiden we groepen om tot een resultaat te komen. We helpen teams om hun missie, visie en strategie uit te dokteren en ideeën te genereren. Daarnaast helpen we beleidsdomeinen om burgers en ondernemingen te betrekken bij beleid en beslissingen. Wie meer wil weten, verwijs ik graag door naar onze webpagina's op www.bestuurszaken.be/vlaamse-overheidsfacilitatoren.

Erna Avonts, coördinator Vlaamse overheidsfacilitatoren

Reacties op de koffieautomaten die sinds eind vorig jaar de koffiezetapparaten vervangen in de grote kantoorgebouwen in Brussel

Lees op pagina 10 het koffie-interview met administrateur-generaal Frank Geets van Het Facilitair Bedrijf

Lang leve de thermos

Waar zal ik beginnen met het opsommen van de nadelen van de nieuwe automaten? Er zit te veel suiker in alle drankjes, de koffie is niet lekker, alle dranken smaken hetzelfde en je moet vergaderingen onderbreken om naar de koffieautomaat in de gang te gaan. Lang leve de thermoskan dus!

Patricia Vroman, Departement Werk en Sociale Economie (via de Facebook-pagina van 13)

Ongewenst zoet

Ik maak me steeds meer zorgen over de gevolgen voor onze gezondheid van de koffie en de andere dranken uit de nieuwe koffieautomaten, vooral over de aanwezigheid van de ongewenste zoetigheid of suiker erin.

Toen de automaat net op onze

VRAAG VAN DE MAAND

Wat had u altijd al willen weten? Hebt u een prangende vraag over het reilen en zeilen binnen de Vlaamse overheid? Mail ze naar 13@vlaanderen.be en wij zoeken het voor u uit!

“Ik merk dat Het Facilitair Bedrijf sinds kort drank in kleine plastic flesjes aanbiedt in de vergaderlokalen. Bijgevolg puilen de vuilnisbakken na elke vergadering uit. Waarom worden er niet langer glazen flessen gebruikt? Ik heb ook de indruk dat de lege petflessen niet selectief ingezameld worden. Kunnen er geen pmd-vuilnisbakjes geplaatst worden?”

Koen Berwaerts, Onroerend Erfgoed

Marleen Vanwingh, Het Facilitair Bedrijf: “We hebben de grote glazen flessen water in de vergaderzalen niet vervangen door petflessen, wel door waterdispensers die gebruikmaken van kraantjeswater. Er zijn ook dispensers voor bruiswater geïnstalleerd. Zo is er altijd een aanbod van warme en gekoelde dranken zonder dat je die op voorhand hoeft te reserveren.

Als onze klanten toch nog drank in flessen willen tijdens een vergadering, zorgen we daarvoor. Er zijn verschillende redenen waarom we voor petflessen gekozen hebben:

- Uit onze voedselverliesmeting in 2013 bleek dat zo'n **17% van het water** en maar liefst **40% van het fruitsap** uit de geopende glazen flessen **weggegoten** moest worden. Petflessen worden sneller meegenomen en worden elders verder leeggedronken.
- De bediening van de vergaderzalen was voor ons personeel **fysiek zwaar en ergonomisch belastend** omdat de grote glazen flessen drank uit de keukens aangevoerd moesten worden.
- Klanten **brachten** de herbruikbare glazen flessen **nauwelijks terug** naar de keukens.
- Het opslaan van het leeggoed in de keukens vroeg **extra stockageruimte**. Het leeggoed trok bovendien **fruitvliegjes** aan. Die moesten we omwille van voedselhygiëne streng aanpakken met milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen.
- Onze klanten verkiezen **petflessen** omdat dat **makkelijker** is, bleek eerder al uit klantenquêtes.
- **Petflessen scoren** in duurzaamheidsonderzoeken **vrij goed**. Het transport van de zwaardere glazen flessen, de beperkte houdbaarheid ervan, de noodzaak om de flessen herhaaldelijk te reinigen ... zijn elementen die ook in rekening gebracht moeten worden als je de vergelijking maakt met petflessen.

We zullen in de vergaderzalen pmd-verzamelbakken plaatsen om de petflesjes apart in te zamelen.”

dienst stond, konden we thee kiezen waar blijkbaar lactose in zat. Bizar, waarom zit er lactose in thee? Na een tijdje is die soort uit de machine gehaald en vervangen door citroentheet, die mierzoet smaakt en volgens mij boordevol suiker zit, zelfs als je voor de variant met de minimumhoeveelheid suiker kiest. Ook de koffie smaakt altijd zoet, welke optie je ook kiest. Idem voor de cappuccino.

Je vindt op de automaten geen informatie over de inhoud van de drankjes, en dus ook niet over het suikergehalte. Op basis van de smaak lijkt het er wel op dat we regelmatig zoetstof of suiker drinken zonder dat we dat willen. Ik drink alleen nog warm water met mijn eigen groene thee in een builtje. Dat lijkt me de veiligste oplossing.

Ilse Gilops,
Departement Onderwijs en Vorming

COLOFON

Driemaandelijks magazine voor het Vlaamse overheidsperoneel, tiende jaargang, nr. 53
juli-augustus-september 2015

Hoofdredactie: Leen De Dycker

Coördinatie: Petra Goovaerts

Eindredactie: Veerle Van den Broeck,
Taaladvies

Redactie: Leen De Dycker, Maarten De Gendt,
Filip De Maesschalck, Gudrun De Waele, Petra
Goovaerts, Veerle Van den Broeck, Kathleen
Verecke, Frank Willemse

Adresbeheer en wedstrijden: Mariëlle
Neckebroek en Kathleen Peeters

Puzzel: Freddy Roegiest

Strip: Simon Spruyt

Lay-out: Cypres nv, Leuven

Druk: die Keure, Brugge

Verantwoordelijke uitgever: Vlaamse overheid,
Kanselarij en Bestuur, Communicatie,
Leen De Dycker, Boudewijnlaan 30 bus 20,
1000 Brussel.

Collega's die met pensioen gaan, kunnen
13 blijven ontvangen. Schrijf u in via
www.vlaanderen.be/13 of via de redactie.
Collega's met een visuele handicap kunnen
13 in gesproken vorm ontvangen.

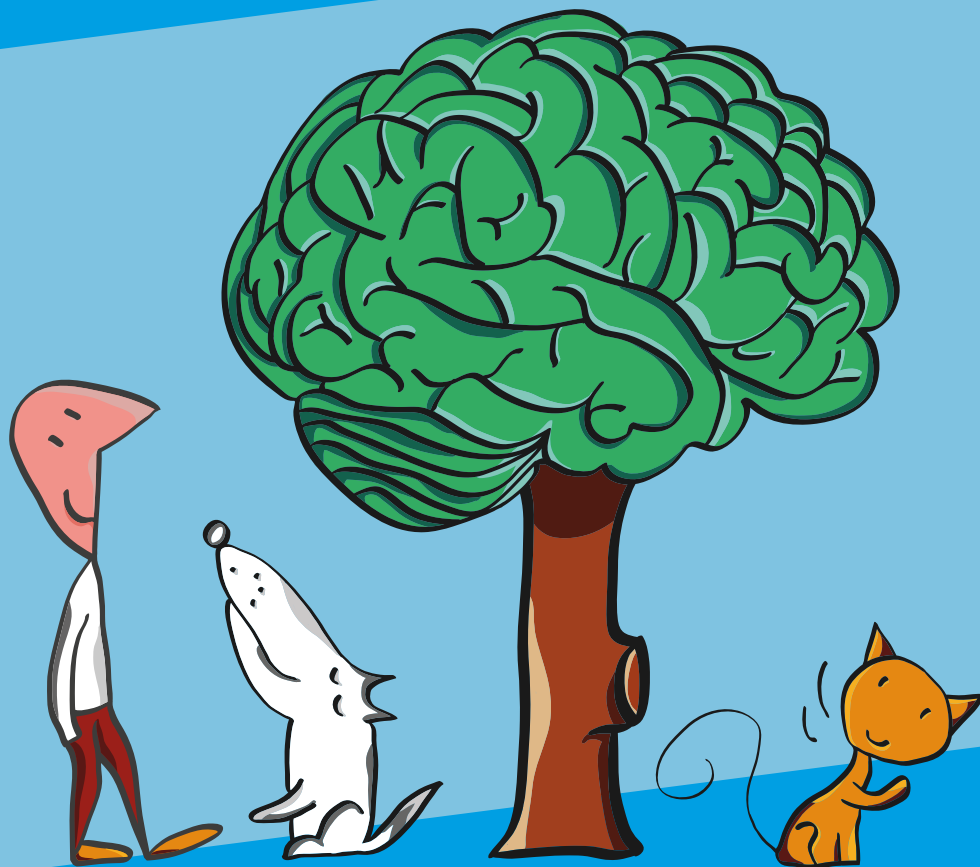
Neem daarvoor contact op met de redactie.
Contactadres: Boudewijnlaan 30 bus 20
(kamer 6C56), 1000 Brussel, tel.: 02 553 58 93,
e-mail: 13@vlaanderen.be, website:
www.vlaanderen.be/13.

Zo vermijdt u een dubbel abonnement op 13

Krijgen u en uw partner allebei 13
in de bus en is één keer genoeg?
Doe dan net zoals 400 andere lezers
van 13 en laat het ons weten via
13@vlaanderen.be. Dan zorgen we
ervoor dat twee voortaan één wordt!

En hoe blijf jij Fit in je **Hoofd**?

www.fitinjehoofd.be

Ontdek **10 stappen** die je gezonder en
veerkrachtiger maken. Doe de veerkracht-test
en leef je uit op je eigen online werkplek.
Want wie zich Fit in zijn Hoofd voelt, zit Goed in zijn Vel.

“

Als de Vlaamse overheid een professionele wielerploeg heeft, waarom begint ze dan ook geen voetbalclub? #dtv #isditeenoverheidstaak”

Tweet van **Peter De Keyser**,
hoofdeconoom van BNP Paribas
Fortis (21 april 2015)

“

Ambitieuus zijn is goed, maar tegelijk geen middelen krijgen om die ambitie waar te maken, is heel ondanbaar. Besparingen en diversiteit gaan niet goed samen. Om iemand aan te werven met een beperking moet je vaak de infrastructuur aanpassen. Dat kost geld, maar dat is er niet.”

Vlaams diversiteitsambtenaar **Alona Lyubayeva**
(Het Nieuwsblad, 30 april 2015)

“

Met een basiskennis van computernetwerken geraak je zonder veel moeite op de interne netwerk omgeving van de Vlaamse administratie.”

Audit Vlaanderen is na een onderzoek vrij kritisch voor de cyberbeveiliging bij de Vlaamse overheid
(verslag van 3 februari 2015)

“

Vlaanderen in Actie (ViA) kreeg veel kritiek, maar het gaf wel een zekere richting aan waar de regering naartoe wilde, over de verschillende departementen heen. Dergelijke overkoepelende beleidsvisie ontbreekt momenteel.”

Politicooloog **Carl Devos** ziet naast kritiek ook verdiensten aan ViA
(De Morgen, 13 mei 2015)

“

Zeker communicatief hebben we moeten vaststellen dat er - vaak terecht - vragen kwamen om het allemaal wat concreter te maken. Ik was ervan overtuigd dat we de mensen konden enthousiasmeren met een algemene communicatie. Dat is een misrekening gebleken.”

Vorig minister-president **Kris Peeters** geeft toe dat Vlaanderen in Actie, het sociaal-economisch toekomstplan dat in 2006 werd gelanceerd, tekortschoot.
(De Morgen, 13 mei 2015)

“

Regenboogvlag wappert voor de gebouwen van de @Vlaamseoverheid. Is sterk statement. Trots op mijn werkgever!”

Tweet van collega **Peter Bruyninckx** van het Agentschap Wegen en Verkeer. Ter gelegenheid van de Internationale Dag Tegen Homofobie en Transfobie wapperde aan verschillende gebouwen de regenboogvlag.
(12 mei 2015)

Vlaanderen
is water

Neem een duik in
de **KWALITEIT** van
ons **ZWEMWATER!**

WWW.KWALITEITZWEMWATER.BE

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

AGENTSCHAP
ZORG & GEZONDHEID